

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

SPECIALISTIČNO DELO

SIMON BAHOR

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

SPECIALISTIČNO DELO

**RAZVOJNA USMERJENOST IN USPEŠNOST LIZINŠKIH
PODJETIJ V SLOVENIJI IN IZBRANIH DRŽAVAH
EVROPSKE UNIJE**

Ljubljana, november 2011

SIMON BAHOR

IZJAVA

Študent Simon Bahor izjavljam, da sem avtor tega specialističnega dela, ki sem ga napisal v soglasju s svetovalcem prof. dr. Markom Košakom, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne

Podpis:

KAZALO

UVOD	1
1 OPREDELITEV LIZINGA.....	4
1.1 Pojem lizinga.....	4
1.1.1 Ekonomski vidik lizinga.....	5
1.1.2 Pravni vidik lizinga.....	6
1.2 Lizing skozi čas.....	7
1.2.1 Regionalni razvoj lizinga.....	8
1.3 Vrste lizinga	9
1.3.1 Finančni lizing	10
1.3.2 Operativni lizing	10
1.3.3 Posebne vrste lizinga	11
1.4 Prednosti in slabosti lizinga	12
1.5 Osnovne razlike med lizingom in posojilom	14
2 EVROPSKI LIZINŠKI TRG	16
2.1 Opredelitev statističnih podatkov.....	16
2.2 Opredelitev evropskega lizinškega trga	17
2.2.1 Razvoj lizinga v Evropi	18
2.2.2 Najpomembnejši ponudniki lizinških storitev v Evropi	20
2.3 Struktura lizinga v Evropi	21
2.3.1 Struktura lizinga glede na državo dajalko lizinga	21
2.3.2 Struktura lizinga glede na vrsto opreme	22
3 SLOVENSKI LIZINŠKI TRG	23
3.1 Razvoj lizinga v Sloveniji	24
3.1.1 Najpomembnejši ponudniki lizinških storitev v Sloveniji	26
3.2 Struktura slovenskega lizinškega trga.....	31
3.2.1 Glede na vrsto opreme	31
3.2.2 Glede na dejavnost jemalca lizinga	33
3.2.3 Glede na ročnost pogodb	34
4 PRIMERJALNA ANALIZA: SLOVENSKI IN EVROPSKI LIZINŠKI TRG ..	35
4.1 Primerjalna analiza rasti lizinškega trga	35
4.1.1 Primerjalne rasti po posameznih državah EU.....	35
4.1.2 Primerjalne rasti po posameznih vrstah lizinške opreme	37
4.2 Predstavitev izbranih držav EU in njenih največjih ponudnikov lizinških storitev.....	38
4.3 Stopnja razvitosti slovenskega lizinškega trga in lizinških trgov v izbranih državah EU.....	39
4.3.1 Obseg novih naložb na število prebivalstva	40

4.3.2	Obseg novih naložb na BDP	41
4.4	Slovenski in evropski lizinški trg v prihodnjih letih.....	43
5	ANALIZA POSLOVANJA SLOVENSКИH IN EVROPSKIH LIZINŠKIH PODJETIJ.....	44
5.1	Zasnova analize in uporabljene metode.....	45
5.2	Primerjalna analiza	45
5.2.1	Opredeleitev finančnih kazalnikov	47
5.2.2	Primerjalna analiza s pomočjo finančnih in računovodskih kazalnikov	48
5.3	Primerjava stopnje lizinške razvitosti izbranih držav in poslovne uspešnosti njenih največjih ponudnikov lizinških storitev	51
	SKLEP.....	53
	LITERATURA IN VIRI.....	56
	PRILOGE	

KAZALO SLIK

Slika 1:	Obseg lizinških poslov po svetovnih regijah v obdobju 1978–2009	9
Slika 2:	Rast evropskega lizinškega trga (nove naložbe) v obdobju 2003–2009.....	19
Slika 3:	Evropski lizinški trg - obseg novih naložb v obdobju 2003–2009	20
Slika 4:	Rast slovenskega lizinškega trga (nove naložbe) v obdobju 2003–2009	25
Slika 5:	Slovenski lizinški trg – obseg novih naložb v obdobju 2003–2009	26
Slika 6:	Tržni deleži (nove naložbe) slovenskih lizinških podjetij v letu 2009	28
Slika 7:	Slovenski lizinški trg – tržni deleži v segmentu osebnih vozil.....	29
Slika 8:	Slovenski lizinški trg – tržni deleži v segmentu nepremičnin	29
Slika 9:	Struktura slovenskega lizinškega trga glede na vrsto opreme v letu 2009	32
Slika 10:	Letne rasti novih lizinških naložb in danih bančnih posojil nebančnim sektorjem v obdobju 2003–2009	37
Slika 11:	Delež lizinških poslov v bruto investicijah v obdobju 2000–2009.....	40
Slika 12:	Delež novih naložb v BDP po posameznih državah v letu 2009 in 2008.....	42

KAZALO TABEL

Tabela 1:	Primerjava finančnega in operativnega lizinga	11
Tabela 2:	Pregled preostalih razvrstitev lizinga	12
Tabela 3:	Razlike med lizingom in posojilom	15
Tabela 4:	Struktura evropskega lizinškega trga glede na vrsto opreme	19
Tabela 5:	Največji ponudniki na evropskem lizinškem trgu v letu 2009.....	20
Tabela 6:	Obseg lizinga po posameznih državah v letu 2009	21
Tabela 7:	Struktura evropskega lizinškega trga glede na vrsto opreme	23
Tabela 8:	Rast slovenskega lizinškega trga (nove naložbe) v obdobju 2003–2009.....	26

Tabela 9: Obseg novih naložb slovenskih lizinskih podjetij v letu 2009	27
Tabela 10: Obseg neodplačanih glavnih slovenskih lizinskih podjetij v letu 2009.....	30
Tabela 11: Struktura slovenskega lizinskega trga glede na vrsto opreme.....	31
Tabela 12: Struktura slovenskega lizinskega trga glede na vrsto nepremičnin.....	32
Tabela 13: Struktura slovenskega lizinskega trga glede na dejavnost.....	33
Tabela 14: Struktura slovenskega lizinskega trga glede na ročnost pogodb	34
Tabela 15: Rast lizinga premičnin in nepremičnin po posameznih državah	36
Tabela 16: Primerjava novih naložb glede na vrsto opreme v letu 2009 in 2008	38
Tabela 17: Obseg lizinga in število prebivalstva po posameznih državah	41
Tabela 18: Primerjava novih naložb in BDP po posameznih državah v letu 2009	42
Tabela 19: Primerjava poslovne uspešnosti slovenskih lizinskih podjetij v letu 2009	49
Tabela 20: Primerjava poslovne uspešnosti evropskih lizinskih podjetij v letu 2009.....	50
Tabela 21: Razvitost lizinskih trgov ter uspešnost lizinskih podjetij v letu 2009	52

UVOD

Slovenija je z vstopom v Evropsko unijo (v nadaljevanju EU) vstopila na skupen evropski trg, kar pomeni, da so mnoga podjetja pridobila nove možnosti za razširitev svoje poslovne dejavnosti tudi na zahodne, tuje trge. Kljub temu je v praksi takih primerov relativno malo, saj je konkurenca na teh trgih običajno že zelo močno razvita in ne dopušča nadaljnjih vstopov. Tako se slovenska podjetja, kljub vstopu na skupen evropski trg, še vedno nekoliko bolj nagibajo k širitvi v države jugo-vzhodne Evrope, kjer so trgi in konkurenca nekoliko manj razviti. Ena izmed dejavnosti, pri kateri je ta trend prav tako opazen, je tudi liziška dejavnost. Le-ta ima v Sloveniji dokaj kratko zgodovino in jo lahko uvrščamo med panoge, ki so v fazi razvijanja oziroma dozorevanja.

V Evropi ima lizing mnogo daljšo tradicijo, kar potrjujejo srednjeveški zapisi, ki so ta izraz že takrat povezovali z nekaterimi oblikami lastninjenja. Moderna oblika lizinga se je v Evropi dokončno razvila v zadnjih treh desetletjih, ko se je le-ta razvil v finančni instrument, ki ga lahko pojmuje kot najpomembnejša alternativa klasičnemu bančnemu posojilu.

Izraz lizing (angl. *leasing*) izvira iz angleškega glagola »*to lease*«, kar pomeni »*dati v najem*« ali »*najeti*«. Za lizing se v Sloveniji uporablja različne izraze. Računovodje govorijo o najemu, v Uredbi o klasifikaciji dejavnosti pa je govora o zakupu (Jamšek, 2008, str. 2). Ta izraz se uporablja tudi v akademskih krogih, ker pa je v praksi lizing najbolj uveljavljen izraz in ga dnevno uporabljam tudi sam, sem se odločil, da bom v specialističnem delu uporabljal le-tega. V vsakem primeru pa gre za posebno obliko financiranja uporabe osnovnih sredstev, opreme in nepremičnin. Predmet pogodbe se daje v uporabo jemalcu lizinga (ob določenem nadomestilu in za določeno dobo uporabe). Dajalec lizinga torej kupi predmet pogodbe in ga da v uporabo jemalcu lizinga. Ta zanj plačuje najemnino v skladu z lizing pogodbo. Ves čas trajanja lizing pogodbe je lastnik predmeta dajalec lizinga. Ob poteku pogodbenega razmerja lahko jemalec lizinga predmet pogodbe tudi odkupi.

Ekonomsko je torej lizing pravni posel, ki omogoča izkoriščanje določene stvari, dane v lizing, proti plačilu najemnine, ne da bi jemalec lizinga moral to stvar tudi kupiti.

Lizing je kot alternativna oblika financiranja med podjetji in prebivalstvom vse bolj razširjen, razloge pa je mogoče iskati v njegovi fleksibilnosti ter v zakonodaji, ki obravnava možnosti na področju financiranja. Njegove glavne prednosti so: prilagodljivost potrebam podjetij oziroma njihovim finančnim zmožnostim, nekateri davčni prihranki jemalcev lizinga, podjetjem omogoča večjo razpršenost virov financiranja, postopek odobritve je hiter in enostaven, odobren znesek financiranja je običajno višji kot pri posojilih; ima pa tudi ostale prednosti, ki so podrobneje opredeljene v nadaljevanju dela. Vse to pripomore k večji prepoznavnosti in vse večji uporabi te vrste financiranja v

slovenskem gospodarstvu. To pomeni, da je lizing vpleten tudi v gospodarski razvoj, saj pospešuje njegovo investiranje, omogoča dodatno rast podjetij ter skrbi za dodatne možnosti financiranja fizičnih oseb.

V zadnjih dveh letih so se sicer razmere na svetovnem trgu bistveno spremenile, ekonomsko-finančna kriza, ki se je ob koncu leta 2007 pričela razvijati na nepremičninskem trgu v Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA), se je hitro preselila v naše širše in ožje gospodarsko okolje. S tem se je pričelo novo obdobje v zgodovini gospodarstva, zaznamovano z negativnimi trendi rasti. Posledice so v veliki meri zaznamovale tudi evropski in slovenski lizinški trg, ki je po letih pospešene rasti prvič zabeležil upad.

Zaradi hitre rasti v preteklosti in trenutnega padca lizinškega trga ter vseh ostalih prednosti in slabosti je lizing zanimiv za podrobnejše proučevanje. Posebno zanimiv vidik proučevanja se mi zdi primerjava in razvoj lizinške dejavnosti na slovenskem in evropskem trgu ter uspešnost oziroma učinkovitost lizinških podjetij, ki na teh trgih nastopajo. Toliko bolj zaradi dejstva, da ti trgi in podjetja v tem trenutku poslujejo v zelo negotovih tržnih razmerah, lahko bi rekli celo edinstvenih po zadnji veliki svetovni krizi v sedemdesetih letih. Medsebojna primerjava teh trgov in podjetij podaja odgovor na vprašanje, kateri izmed njih so se tem razmeram uspeli najbolje prilagoditi oziroma izničiti njene negativne posledice.

Proučitev lizinških trgov in lizinških podjetij sem v delu zasnoval s tremi hipotezami, ki jih s pomočjo finančnih kazalnikov in primerjalno analizo, preverjam v četrtem in petem poglavju:

- **Hipoteza 1:** stopnja razvitosti slovenskega lizinškega trga zaostaja za stopnjo razvitosti lizinških trgov najbolj razvitih držav EU;
- **Hipoteza 2:** uspešnost oziroma učinkovitost poslovanja lizinških podjetij v najrazvitejših državah EU je višja kot uspešnost oziroma učinkovitost lizinških podjetij, ki poslujejo na slovenskem trgu;
- **Hipoteza 3** (izhaja iz Hipoteze 1 in 2): uspešnost oziroma učinkovitost poslovanja je višja pri tistih lizinških podjetjih, ki poslujejo na bolj razvitih lizinških trgih.

Namen specialističnega dela je torej ugotoviti, ali slovenski lizinški trg zaradi svoje razmeroma kratke zgodovine in geografske omejenosti zaostaja za razvitostjo lizinških trgov najbolj razvitih držav članic EU. Za stopnjo razvitosti držav uporabim kriterij bruto domačega proizvoda (v nadaljevanju BDP) na prebivalca, za stopnjo razvitosti lizinškega trga pa obseg neodplačanih lizinških glavnica na prebivalca ter delež novih lizinških naložb v BDP. Ob tem je pomembna tudi presoja poslovne uspešnosti oziroma učinkovitosti največjih evropskih in slovenskih lizinških podjetij. Na podlagi podrobne proučitve

dosedanjega razvoja lizinskih trgov po državah EU bom poskušal napovedati smernice za bodoči razvoj lizinske dejavnosti in lizinskih podjetij na področju Slovenije in EU.

Cilj specialističnega dela je s pomočjo finančnih kazalnikov ugotoviti uspešnost poslovanja največjih lizinskih podjetij v Sloveniji ter nekaterih največjih lizinskih podjetij v izbranih državah EU. Nadaljnji cilj je s pomočjo primerjalne analize ugotoviti stopnjo razvitosti slovenskega lizinskega trga in lizinskega trga v izbranih državah EU. Z obojim hkrati pa ugotoviti povezavo med stopnjo razvitosti lizinske dejavnosti proučevane države in uspešnostjo poslovanja enega izmed večjih lizinskih podjetij, ki v proučevani državi posluje.

Osnova za določitev vsebine in problematike specialističnega dela ter postavitev hipotez so teoretična spoznanja iz domače in tuje literature ter delovne izkušnje, ki sem jih pridobil kot samostojni analitik v lizinskem podjetju. Teoretična spoznanja o lizingu so strnjena na podlagi strokovnih monografij, učbenikov, raziskav in razlag. Pri tem sem uporabil metodo deskripcije, kompilacije in komparacije. Večji del podatkov za raziskavo in analizo sem pridobil pri Združenju bank Slovenije (v nadaljevanju **ZBS**), pri Evropskem lizinskem združenju Leaseurope (v nadaljevanju **Leaseurope**), na spletnih straneh posameznih podjetij ter na nekaterih ostalih poslovnih in spletnih poslovno-statističnih portalih. Pri tem sem uporabil statistično metodo in metodo analize. Za bolj natančno izvedbo analize in primerjavo uporabljam še nekatere pomembnejše finančne kazalnike, ki dodatno utemeljujejo rezultate raziskave.

Specialistično delo je sestavljeno iz petih poglavij. Po uvodnem delu sledi prvo poglavje, ki podaja teoretična spoznanja glede opredelitve lizinga, njegovega zgodovinskega razvoja, osnovnih vrst lizinga, njegovih prednosti in slabosti ter osnovnih razlik med posojilom in lizingom. V drugem poglavju s pomočjo uradnih statističnih podatkov predstavljam razvoj lizinske dejavnosti v Evropi, ki zajema podatke po posameznih državah, v tretjem pa podrobnejši razvoj lizinske dejavnosti v Sloveniji. Z nadaljnjo analizo v četrtem poglavju primerjam slovenski in evropski lizinski trg ter na podlagi rezultatov podajam oceno stopnje razvitosti lizinske dejavnosti na obeh trgih ter tako preverim prvo hipotezo. V poglavju na kratko predstavljam tudi večja lizinska podjetja v Sloveniji ter večja lizinska podjetja iz držav članic EU. Le-te sem izbral na podlagi naslednjih kriterijev: podjetje mora biti po obsegu sklenjenih lizinskih poslov med večjimi v svoji državi, država, v kateri posluje, pa mora biti, prav tako merjeno po obsegu sklenjenih poslov, med največjimi na evropskem lizinskem trgu. V povezavi s prvima dvema kriterijema sem opredelil še tretji kriterij, to je razpoložljivost podatkov. V zadnjem, petem poglavju, medsebojno primerjam poslovno uspešnost šestih največjih slovenskih lizinskih podjetij in petih večjih lizinskih podjetij iz izbranih držav EU. Velikost podjetja definiram z obsegom sklenjenih naložb v letu 2009. Primerjavo izvedem predvsem na podlagi podatkov izbranih finančnih izkazov ter na njihovem združevanju. Na podlagi rezultatov preverim drugo hipotezo. V zaključni fazi poglavja podam glavne ugotovitve ter preverim tretjo hipotezo glede povezanosti

stopnje razvitosti izbranih držav ter poslovno uspešnostjo njenih največjih ponudnikov lizinskih storitev. Specialistično delo zaključujem s sklepom, kjer povzemam svoje ugotovitve.

1 OPREDELITEV LIZINGA

V tem poglavju najprej pojasnim različne definicije izraza lizing, ki nastanejo zaradi različnih namenov uporabe, ter njegov ekonomski in pravni vidik. V nadaljevanju na kratko predstavim razvoj lizinga skozi čas, opredelim nekaj osnovnih vrst lizinga ter strnem njegove najpomembnejše prednosti in slabosti. Poglavje zaključim s kratkim povzetkom osnovnih razlik med lizingom in posojilom.

1.1 Pojem lizinga

Razumevanje oziroma pojmovanje lizinga se spreminja v času in prostoru, v odvisnosti od trenutnih potreb oziroma namenov ter trenutne naravnosti glede obravnave njegovih pravnih, davčnih, finančnih, ekonomskih, marketinških, računovodskih in drugih vidikov. Razlike v razumevanju izhajajo torej iz različnega, predvsem pravnega in ekonomskega pojmovanja lizinga v različnih (ali enakih) objektivnih okoliščinah in iz različnih izvedbenih oblik lizinskih poslov. Raznovrstnost izvedbenih oblik lizinskih poslov razlike ne le povzroča, temveč še povečuje. Z druge strani pa skušamo pri obravnavi lizinga doseči poenotenje (Gerbec & Košir, 1999, str. 31).

Besedo »*leasing*« je mogoče zaznati v angleškem, francoskem in latinskem jeziku. Izhaja iz angleškega glagola »*to lease*«, kar pomeni zakupiti oziroma najeti, in angleškega samostalnika »*lease*«, ki pomeni zakup, najem. Izvirni pomen besede »*lease*« se je v angleščini uporabljal v smislu »pustite, prepustite (to) zemljo samo, neobdelano« (Simpson & Weiner, 1989, str. 769). »*Lease*« ima svoj pomen tudi v stari francoščini kot glagol »*lais*«, ki pomeni dati, pustiti, dovoliti, in kot glagol »*laisser*«, ki pomeni pustiti, prepustiti (Onions, Friedrichsen & Burchfield, 1967, str. 521). Beseda »*laisser*« izvira iz latinske besede »*laxare*«, ki pomeni popustiti, prepustiti, osvoboditi nekaj ali nekoga, beseda »*lais*« pa izvira iz latinske besede »*lessum*«, ki pomeni zapuščino, donacijo (Rey, 1992, str. 1096). Ker je izraz »*leasing*« po posameznih državah težko pravilno preveden, ga v večini držav uporabljajo v njegovi originalni obliki, saj je tako tudi najbolj prepoznaven.

V Sloveniji se izraz najpogosteje opredeljuje kot lizing oziroma leasing, čeprav sta velikokrat uporabljena tudi izraza najem in zakup. V slovenskih predpisih namreč opredelitve lizinga oziroma lizinske pogodbe ne najdemo, temveč je po Obligacijskem zakoniku opredeljena kot zakupna (najemna) pogodba, s katero se dajalec lizinga (najemodajalec, zakupodajalec) zaveže izročiti določeno stvar v rabo jemalcu lizinga (najemojemalcu, zakupojemalcu) v zameno za plačilo določene najemnine (zakupnine).

Raba stvari pomeni tudi prevzemanje vseh koristi in dolžnosti, da stvar uporablja kot dober gospodar (Šticl, 2004, str. 8).

Tudi Mednarodni računovodski standardi (v nadaljevanju MRS) in Slovenski računovodski standardi (v nadaljevanju SRS) ne uporabljajo izraza »leasing« kot »leasing« ali »lizing«, temveč kot »najem«.

K odločitvi za uporabo izraza »lizing« v specialističnem delu me je najbolj pritegnil Slovar slovenskega knjižnega jezika (v nadaljevanju SSKJ) ter dejstvo, da je to tudi najbolj pogost izraz med prebivalstvom in v splošnem gospodarskem okolju, bodisi uporabljen v angleški različici kot »leasing« bodisi v poslovenjeni kot »lizing«. SSKJ namreč uporablja besedo lizing kot »zakup premičnine ali nepremičnine, ki lahko preide v last zakupnika po plačilu določene zakupnine«.

1.1.1 Ekonomski vidik lizinga

Lizing se v ekonomskem smislu pojmuje kot pravni posel, ki omogoča izkoriščanje določene stvari, dane v lizing, proti plačilu uporabnine, ne da bi jemalec lizinga moral to stvar tudi kupiti. To je z ekonomskega vidika posebej zanimivo, saj lahko lastnina predstavlja nesorazmerno finančno breme bodisi z vidika cene nabave stvari in stroškov vzdrževanja bodisi hitrega tehnološkega zastarevanja stvari. Gledano ekonomsko, je torej lizing gospodarski posel s posebnim načinom financiranja nabave investicijskih dobrin brez angažmaja lastnega kapitala. Zato je lizing priljubljena tema ekonomistov, ki z njim poudarjajo možnosti bolj gospodarsko učinkovitega poslovanja in se na tej podlagi ukvarjajo z nešteto možnostmi pristopov do načina izračuna najemnine za predmet lizinga. Ta je odvisna od številnih sestavin, ki jih predstavljajo razne vrste stroškov, ki jih bo dajalec lizinga nadomeščal skozi najemnino (Jakin, 2005, str. 2).

Po Van Hornu (1992, str. 504) je lizing vrsta pogodbe, kjer lastnik sredstva (dajalec lizinga) sredstvo preda jemalcu lizinga in mu s tem omogoči ekskluzivno pravico do njegove uporabe, v zameno pa prejema obročna odplačila.

Ross, Westerfield in Jaffe (2002, str. 586) opredeljujejo lizing kot »dogovor med jemalcem lizinga in dajalcem lizinga, po katerem ima jemalec lizinga pravico koristiti predmet lizinga, v zameno pa mora periodično plačevati to uporabo predmeta lizinga dajalcu lizinga. Dajalec lizinga je lahko tako proizvajalec sredstva ali pa neodvisno lizinško podjetje. V primeru, da je dajalec lizinga neodvisno lizinško podjetje, mora le-to od proizvajalca sredstva kupiti predmet lizinga v imenu jemalca lizinga«.

1.1.2 Pravni vidik lizinga

Poleg ekonomske poznamo tudi pravno opredelitev lizinga. Le-ta opisuje, da se s pogodbo o lizingu dajalec lizinga zaveže, da bo prepustil jemalcu lizinga dogovorjeno stvar v uporabo ali uživanje proti plačilu, s tem da ima po izteku dogovorjenega roka jemalec lizinga pravico izbire, da vrne stvar dajalcu lizinga ali podaljša pogodbo ali stvar odkupi ali jo zamenja za novo stvar iste vrste in lastnosti. Pravno gledano gre pri lizingu za prenos posesti predmeta lastninske pravice za določeno dobo, ki se zanjo stranki dogovorita. Dajalec lizinga obdrži na stvari lastninsko pravico, posest je v obliki uporabe prenesena na jemalca lizinga, njemu pa ostaja še razpolagalna pravica. To pomeni, da jemalec lizinga ne more odtujiti stvari, saj ni njen lastnik, razen seveda, če je za to posebej pooblaščen ali je tako posebej dogovorjeno s pogodbo. Ker pozitivno pravo ne določa posebnih pravil za pogodbo o lizingu, velja, da se zanjo uporabljajo splošna načela obligacijskega prava tako glede obličnosti kot tudi bistvenih sestavin pogodbe, trajanja pogodbe, reševanja sporov ipd. Ker je pogodba o lizingu po svoji vsebini blizu nekaterim drugim pogodbam, je opredelitev pravne narave pogodbe pomembna zlasti tedaj, ko stranki svojih pogodbenih obveznosti nista dovolj natančno opredelili in je treba te praznine dopolniti z dispozitivnimi zakonskimi določbami (Pravni portal, Pogodba o leasingu, 2010).

Po Potočniku (2000, str. 208) je lizing »posebna oblika najema (zakupa) investicijske opreme (redkeje tudi surovin ali materiala) za določen čas. Pri tem se najemodajalec obveže, da bo najemojemalcu dal v začasno uporabo določeno stvar in v zvezi z njo opravil določene storitve. Najemojemalec se obvezuje, da bo po preteku dogovorjenega roka stvar vrnil, podaljšal pogodbo ali stvar odkupil«.

Za lažje in širše razumevanje lizinga v nadaljevanju podajam še krajši opis dveh pojmov, ki sta sestavna dela lizinške dejavnosti – to sta predmet lizinga in lizing pogodba.

Predmet lizinga je stvar. Stvar je lahko premičnina ali nepremičnina. V praksi se lizing pojavlja za stvari, ki so visoke vrednosti in tehnološko hitro zastarajo ali oboje. Predmet lizinga mora imeti dogovorjene ali običajne lastnosti in mora ustrezati namenu, za katerega je predviden. Predmet pogodbe ne sme imeti napak, ki ovirajo njegovo normalno ali dogovorjeno rabo in mora imeti lastnosti in odlike, ki so bile izrecno ali molče dogovorjene (Pravni portal, Pogodba o leasingu, 2010).

Lizing pogodba običajno vsebuje podroben opis predmeta lizinga, trajanje lizinškega posla, določitev stroškov za razveljavitev pogodbe, dneve in zneske obročnih odplačil ter vse ostale dogovorjene stroške vzdrževanja poslovnega razmerja. Pogodba prav tako določa kazni za kršitve pogodbenih določil tako s strani dajalca kot jemalca lizinga (Smart, Megginson & Gitman, 2004, str. 607).

1.2 Lizing skozi čas

Lizing ima že zelo dolgo tradicijo. Po nekaterih virih so že Sumerci več kot 2000 let pred našim štetjem uporabljali določeno obliko operativnega lizinga v izmenjavi poljedelskega orodja in drugih kmetijskih potrebščin. V času rimskega imperija se v knjigah prvič pojavijo podrobnejše pisne opredelitve lizinga, ki že delijo lizing na finančni in operativni lizing. Najem oziroma lizing ladij je bil uveljavljen v času Feničanov. V srednjem veku se začne v Evropi razvijati lizing zemljišč in zgradb oziroma nepremičnin. Razlog je bil v togem zemljiškem pravu in v omejenem dedovanju svobodne lastnine. Na takšnih izkušnjah je v 20. stoletju zasnovana tudi praksa lizinga v ZDA – v dnevnikih Georga Washingtona se omenja lizing mlinov ob reki Potomac in lizing železniških vagonov. V Veliki Britaniji se prvi primer, t.i. »full pay – out leasing« železniških vagonov, pojavi leta 1840.

Prvo registrirano lizinško podjetje, Birmingham Wagon Company, je bilo ustanovljeno leta 1855, ukvarjalo pa se je z lizingom železniških vagonov premogovnim družbam in rudnikom za določen čas od 5 do 8 let. V ZDA se je ideja lizinga dokončno uveljavila proti koncu 19. stoletja. Podjetje The Bell Telephone System je organizirano posojalo teleprinterske aparate različnim uporabnikom. Kasneje so prakso lizinga prevzela tudi druga finančno močnejša in v svojih strokah vplivnejša podjetja. V začetku 20. stoletja se je razvijal zlasti lizing specializiranih vrst opreme, npr. strojev za izdelavo obutve, zasebne telefonske opreme, in sicer največ v ZDA in Veliki Britaniji. Že v času druge svetovne vojne je lizing prerasel v široko razvejan način financiranja, predvsem državnih nakupov industrijske opreme.

Sodobni lizing pa se je začel širiti šele v letih po drugi svetovni vojni, in sicer z začetkom uveljavljanja t.i. »industrije« lizinga oziroma z ustanavljanjem samostojnih, neodvisnih lizing družb. Takšna nova podjetja prevzamejo vlogo posojevalca denarja, ki jo sicer opravljajo banke in neodvisne finančne ustanove, hkrati pa se ukvarjajo tudi z nakupi in prodajo oziroma s kupoprodajnim posredovanjem med proizvajalci in uporabniki njihovih izdelkov.

Ni naključje, da se je lizing po drugi svetovni vojni najhitreje razvijal prav v ZDA. Tako kot v drugih industrijskih državah so takrat v ZDA finančne potrebe presegle ponudbo. Ker se je do takrat lahko z lizingom ukvarjalo le omejeno število finančno najmočnejših proizvajalcev, je nastala zamisel o oblikovanju samostojnih lizinških podjetij. Prvo sodobno lizinško podjetje, United States Leasing Corporation, je bilo ustanovljeno leta 1952 v Kaliforniji.

Že v začetku petdesetih let je lizing postal raznovrstnejši, po oblikah in po udeležencih. Z lizingom so se ukvarjale čedalje bolj specializirane ustanove, postavljene med proizvajalce in uporabnike opreme, za katerimi pa so bile pogosto finančne institucije (banke in bančni

konzorciji) kot viri zagotavljanja sredstev za delo lizinskih podjetij. Lizinska podjetja so kupovala opremo po zahtevah končnih uporabnikov in jim jo dajali v lizing proti plačilu določene zakupnine (lizing obrokov), ki je bila sestavljena iz najmanj treh elementov: odpisa oziroma amortizacije opreme, obresti na uporabljena sredstva lizinskega podjetja ter stroškov in dobička lizinskega podjetja.

Hitra rast lizinga v ZDA, povezana s stoddotnim financiranjem, uveljavljanjem davčnih olajšav ter računovodskih prednosti (ne vključevanje v bilančne postavke), je konec petdesetih let že omogočila prodor najmočnejših lizinskih podjetij na mednarodne trge. V Evropi je bilo prvo lizinsko podjetje osnovano leta 1958 v Švici, in sicer Leasing A.G. s sedežem v Baslu. Zatem je leta 1960 United States Leasing International v sodelovanju z angleško finančno ustanovo ustanovil podjetje Mercantile Leasing Company v Londonu. Leta 1961 so bila lizinska podjetja ustanovljena tudi v Franciji in Italiji, leto kasneje v Nemčiji in Belgiji, do leta 1966 pa še v drugih zahodnoevropskih državah.

Prvo japonsko lizinsko podjetje, Orient Leasing Company, je bilo ustanovljeno leta 1963, številna avstralska finančna podjetja pa so začela z lizinsko dejavnostjo v začetku šestdesetih let. Lizing se je uspešno razvijal tudi v takratnih socialističnih državah: v Sovjetski zvezi je delovalo posebno podjetje PROKAT, v Češkoslovaški socialistični republiki podjetje FINCOM, konec leta 1972 je na Madžarskem Madžarska banka za zunanjo trgovino organizirala veliko posvetovanje o lizingu, madžarska podjetja pa so takrat že aktivno uporabljala lizing v svojih poslovnih dejavnostih.

V takratni skupni Jugoslaviji zasledimo eno izmed prvih oblik lizinga pred 2. svetovno vojno, in sicer v Sloveniji, v podjetju Peko iz Tržiča. Po 2. svetovni vojni se je razvijal predvsem lizing računalniške opreme, letal in proizvodne opreme, vendar se je do leta 1980 lizing razvijal v zelo omejenem obsegu in je bil bolj praksa individualnih projektov kot splošne rabe (Gerbec & Košir, 1999, str. 22–23).

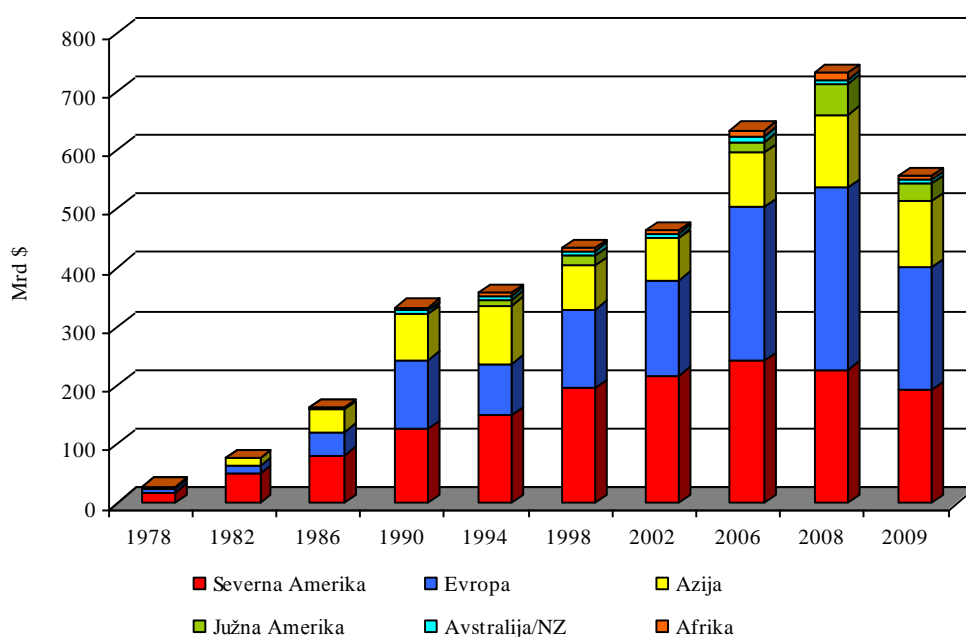
V Sloveniji se je lizing začel pospešeno razvijati predvsem v zadnjih desetih letih. Razloge za njegovo hitro uveljavitev lahko iščemo v razvoju zasebnega podjetništva, omejitvah zadolževanja ter zapletenih pravnih postopkih pridobivanja osnovnih sredstev. Ustanavljanje specializiranih lizinskih podjetij se je začelo z osamosvojitvijo Slovenije, na svojem začetku pa so se pojavljala različna pojmovanja lizinga in mešanja z drugimi podobnimi oblikami financiranja (posojilo, posojilo s pridržkom lastninske pravice). Leta 1993 je bilo ustanovljeno Združenje leasing podjetij Slovenije (v nadaljevanju ZLPS), ki je postalo tudi član združenja Leaseurope (Golob, 2003, str. 100).

1.2.1 Regionalni razvoj lizinga

Slika 1 prikazuje, da je bil lizing skozi svojo zgodovino najbolj uveljavljen v Severni Ameriki in Evropi, sledi pa Azija.

Slika 1: Obseg lizinskih poslov po svetovnih regijah v obdobju 1978–2009

Vir: A. Hornbrook, *World Leasing Yearbook*, 1999, str. 2; White Clarke, *Global Leasing Report*, 2011.

Do prve polovice osemdesetih let je lizing v Severni Ameriki znašal več kot polovico celotnega svetovnega lizinskega prometa. V drugi polovici osemdesetih let in v začetku devetdesetih let je opazna hitrejša rast lizinga v Evropi in Aziji, v letu 2009 pa je prvič zabeležen padeč svetovnega lizinskega trga. V treh največjih regijah se je kljub določenim nihanjem obseg lizinga od devetdesetih let naprej dokaj enakomerno spreminjal, iz česar sklepam, da je njegova rast stabilna in regijsko uravnotežena.

1.3 Vrste lizinga

V literaturi zasledimo različne vrste lizinga. Strokovnjaki jih vrstijo glede na različna merila razvrščanja. Najpomembnejša vrsta lizinga je povezana z načinom njegovega računovodskega izkazovanja. Tako MRS kot tudi SRS lizing razvrščajo na (Džanić, 2006, str. 8):

- finančni lizing;
- operativni lizing oziroma poslovni najem.

Obstajajo tudi različne druge delitve, ki se lahko opredeljujejo glede na predmet lizinga, vrsto opreme, trajanje in podobno. Lizing se zelo hitro razvija in prilagaja potrebam na trgu, posledično pa se pojavljajo tudi nove vrste, ki so praviloma izpeljane iz temeljne delitve, in sicer na finančni in operativni lizing. Uvrstitev v eno izmed teh dveh pojavnih oblik je namreč ključna osnova za davčno, računovodsko in pravno obravnavo lizinga. Na

koncu tega podpoglavja na kratko predstavljam tudi v zadnjem času dokaj pogosti vrsti lizinga »*sale and leaseback*« lizing ter gradbeni lizing.

1.3.1 Finančni lizing

Značilnost finančnega lizinga je, da dobi jemalec lizinga predmet lizinga v posest oziroma ekonomsko razpolaganje. Običajno pa je s pogodbo že vnaprej določen prenos lastništva, ki se v praksi izvrši s plačilom zadnjega lizinškega obroka. Bistvena značilnost je, da jemalec lizinga ne more razdreči pogodbe, dajalec lizinga pa lahko to stori samo takrat, ko jemalec lizinga ne izpolnjuje svojih obveznosti.

Finančni lizing je smiseln v primeru, ko podjetje želi poleg ekonomskega lastništva pridobiti po določenem času nad predmetom tudi pravno lastništvo. Je le drugačna pot pridobitve želenega predmeta, kot je izposoja denarja in nato nakup predmeta s tem denarjem (Brealey & Myers, 2003, str. 737).

Taka vrsta lizinga je najbolj tipična in najbolj pogosta oblika tako pri nas kot tudi v tujini. V praksi finančni lizing pomeni financiranje predmeta pogodbe v obdobju, daljšem od 75 odstotkov njegove življenjske dobe. V tem času ima jemalec lizinga pravico uporabe tega predmeta oziroma ima ekonomsko pravico nad njim, dajalec lizinga pa obdrži lastninsko pravico vse do poplačila zadnjega lizinškega obroka.

Finančni lizing se najpogosteje uporablja v primerih, ko jemalec lizinga pričakuje, da bo predmet lizinga potreboval skozi njegovo celotno življenjsko dobo in pa takrat, ko pričakuje, da predmet ne bo tehnološko zastarel in se tudi njegova cena v času trajanja lizinške pogodbe ne bo bistveno spremenila (Žerjal, 2005, str. 7).

1.3.2 Operativni lizing

Pri operativnem lizingu ostane dajalec lizinga ekonomski in pravni lastnik predmeta do poplačila vseh v pogodbi določenih obveznosti. Stranka, ki prevzame predmet lizinga v uporabo, zanj plačuje določen čas najemnino, nikjer pa ni določeno, da bo ta predmet po določenem času lahko tudi odkupila. Operativni lizing je smiseln za stranke, ki potrebujejo določen predmet ali prostor zgolj krajše obdobje. Torej za tiste, ki jih zanima zgolj uporaba in ne lastništvo. Pogosto v primerih, ko podjetje potrebuje prostor ali opremo zgolj za izpeljavo nekega krajšega projekta, ali v primerih, ko posamezniki ali podjetja želijo zelo pogosto zamenjati svoja vozila.

Stroške vzdrževanja in zavarovanja predmeta nosi dajalec lizinga. Strošek stranke je zgolj najemnina. To je tudi glavni razlog, da se za to vrsto lizinga uporablja izraz poslovni najem. Bistvo te vrste lizinga je v tem, da dajalec lizinga računa na preostalo vrednost predmeta v trenutku, ko je ta vrnjen lizinškemu podjetju. Dajalec lizinga ima možnost, da

predmet proda ali pa sklene novo pogodbo o lizingu, bodisi z istim jemalcem lizinga ali pa z drugim (Žerjal, 2005, str. 7).

Osnovne značilnosti finančnega in operativnega lizinga povzeman v Tabeli 1.

Tabela 1: Primerjava finančnega in operativnega lizinga

Merilo	Finančni lizing	Operativni lizing
Pogodbena doba	Ponavadi pokriva večji del dobe koristnosti predmeta	Predmet lizinga se v njegovi dobi koristnosti večkrat ponudi v lizing
Odpoved pogodbe	Je ni mogoče odpovedati, jemalec lizinga mora ob predčasni prekinitvi plačati sedanjo vrednost še neplačanih obrokov	Pogodbo je mogoče odpovedati brez večjih posledic za jemalca lizinga
Vzdrževanje in zavarovanje predmeta lizinga	Krije jemalec lizinga	Ponavadi oziroma lahko krije dajalec lizinga
Nosilec tveganj, povezanih z lastništvom (izguba, okvare, zastarelost, velikost preostale vrednosti)	Jemalec lizinga	Dajalec lizinga
Prodaja predmeta lizinga	Jemalec lizinga pri njej sodeluje	Je v rokah dajalca lizinga
Iztržek od prodaje predmeta lizinga pripada	Večji del jemalcu lizinga	Izključno dajalcu lizinga

Vir: R. Grant in D. Gent, Asset Finance and Leasing Handbook, 1992, str. 16–17.

1.3.3 Posebne vrste lizinga

»*Sale and leaseback*« **lizing** ali prodaja in najem predstavlja sodoben finančni posel, ki omogoča prodajo sredstva in obenem najem tega istega sredstva nazaj, z namenom obnove sredstva, izboljšanja likvidnosti ter davčne pozicije prodajalca/jemalca lizinga ali dograditve objekta, če gre za nepremičnino. Omenjena oblika financiranja je v zadnjih letih v močnem porastu, zato so tudi pogoji za sklenitev take pogodbe zahtevnejši, in sicer prodajalec nepremičnine mora biti istočasno tudi jemalec lizinga te iste nepremičnine. Prodajalec, ki je istočasno tudi jemalec lizinga, mora izkazovati ustrezno boniteto in predložiti verodostojne zahtevane dokumente.

Gradbeni lizing je vrsta lizinga, pri kateri gre za izgradnjo nepremičnine. V kolikor jemalec lizinga že razpolaga z zemljiščem, se le-ta upošteva kot lastna udeležba. Pri gradbenem lizingu preide zemljišče z nepremičnino v last dajalca lizinga. Podobno kot pri finančnem lizingu lahko tudi v primeru gradbenega lizinga jemalec lizinga sam izbere lokacijo, tip in vrsto gradnje, dajalec lizinga nastopi le kot investitor. Ta oblika je v praksi najbolj primerna za pravne osebe.

V nadaljevanju v Tabeli 2 predstavljam še nekatere druge razvrstitve lizinga.

Tabela 2: Pregled preostalih razvrstitev lizinga

Podlaga	Vrste lizinga
Status jemalca lizinga	<ul style="list-style-type: none"> • direktni lizing; • indirektni lizing.
Dolžina trajanja lizinga	<ul style="list-style-type: none"> • kratkoročni lizing; • srednjeročni lizing; • dolgoročni lizing.
Vrsta dogovorjenih obveznosti po izteku lizinškega obdobja	<ul style="list-style-type: none"> • terminski lizing; • obnovitveni lizing; • lizing z možnostjo odkupa.
Vrsta in obseg dogovorjenih obveznosti pri vzdrževanju predmeta lizinga	<ul style="list-style-type: none"> • čisti lizing; • bruto lizing.
Vrsta predmeta lizinga	<ul style="list-style-type: none"> • lizing potrošnih dobrin; • lizing premičnin; • lizing nepremičnin.
Sedež dajalca in jemalca lizinga	<ul style="list-style-type: none"> • lizing prek državnih meja; • lizing znotraj državnih meja.
Davčna zakonodaja	<ul style="list-style-type: none"> • resnični ali davčno priznani lizing; • davčno nepriznani lizing.
Velikost poplačila nabavne vrednosti predmeta lizinga	<ul style="list-style-type: none"> • popolnoma poplačan lizing; • delno poplačan lizing.

Vir: N. Dulc, Finančni leasing in uvedba davka na dodano vrednost, 2000, str. 10.

1.4 Prednosti in slabosti lizinga

Lizingu lahko pripišemo veliko število prednosti in slabosti tako z vidika dajalca lizinga kot tudi z vidika jemalca lizinga. Vse te prednosti morata obe strani upoštevati, ko se odločata o pogojih zadolževanja preko lizinške dejavnosti. Prednosti in slabosti, ki jih navajam v nadaljevanju, so v praksi najbolj pogoste, ne držijo pa prav v vsakem primeru.

Najpogostejše splošne **prednosti lizinga** so:

- lizing lahko v odvisnosti od bonitete jemalca lizinga stoođtoto financira investicijo, medtem ko npr. posojilo običajno financira manjši del skupnih stroškov investicije;
- uporaba »*sale and leaseback*«*»* pogodbe dopušča jemalcu lizinga, da si izboljša likvidnost s tem, da svoje sredstvo preoblikuje v denar, ki ga lahko nadalje uporabi kot poslovni kapital. Sredstvo, ki ga jemalec lizinga poseduje, namreč proda dajalcu lizinga, ta pa mu ga skozi lizinško pogodbo vrne nazaj v najem za določeno število let;
- jemalec lizinga se izogne mnogim restriktivnim pogojem, ki so običajna za najem dolgoročnih posojil;

- lizinska podjetja so zelo fleksibilna, kar se odraža tudi pri fleksibilnosti storitev, ki jih ponujajo;
- uporaba lizinga podjetjem omogoča razpršenost virov financiranja. S tem si podjetja pridobijo boljšo pogajalsko pozicijo pri drugih ponudnikih virov financiranja, predvsem pri določanju obrestne mere in višine lastnih sredstev;
- lizinska pogodba lahko prispeva k zmanjšanju negotovosti pri sklepanju takšne oblike financiranja. Poleg tega je lizing mogoče hitro in enostavno skleniti, saj ima dajalec lizinga varnejši položaj, s tem ko obdrži lastninsko pravico nad predmetom lizinga (Ross et al., 2002, str. 601; Smart et al., 2004, str. 612–613).

Zelo pomembna prednost za **jemalca lizinga** je z vidika izboljšanja njegove proizvodne funkcije, saj se zmanjšajo riziki, nastali zaradi hitre tehnične zastarelosti opreme. Poveča se namreč možnost hitre zamenjave in dopolnjevanja obstoječih produkcijskih sredstev s tehnično sodobnejšimi in bolj rentabilnimi sredstvi. Tudi dejstvo, da celotna vrednost lizinga ponavadi presega celotno vrednost sredstva, je svojevrstna prednost, saj sili podjetje v njegovo optimalno izkoriščanje (Hrastelj, 1995, str. 176–177). Dodatna prednost za jemalca lizinga so tudi davčni prihranki, saj najemnine predstavljajo jemalcu lizinga odbitno postavko. Lizing mu omogoča tudi zmanjšanje davčne osnove za celotno lizinsko plačilo, saj jemalcu lizinga dejansko dovoljuje odpisati tudi vrednost zemljišč, ki se sicer ne odpisuje (Prodnik, 1994, str. 34).

Glavna prednost za **dajalca lizinga** je dejstvo, da ostaja lastnik premoženja, kar mu daje relativno visoko varnost, zato je tudi dodatno zavarovanje manj pogosto kot pri tradicionalnih oblikah izposoje in so stroški manjši, kar povečuje dobiček. Za dajalca lizinga pomeni lizing dodatno vrsto plasmaja sredstev, kar mu omogoča razpršitev tveganja. Lizinske transakcije nudijo večji dobiček kot transakcije, dosežene na osnovi tradicionalnih oblik izposoje, prednost dajalca lizinga pa je tudi ta, da lahko izkorišča svoj dominantni položaj in ima s tem boljša izhodišča pri pogajanjih s kupcem, ki je nelikviden (Wainman, 1991, str. 35).

Najpogostejše splošne **slabosti lizinga** so:

- lizing običajno nima fiksno določenega obrestnega stroška. Pri mnogo lizinskih poslih je vračilo obveznosti do dajalcev lizinga precej visoko, zato je nakup sredstva včasih bolj ekonomična izbira;
- v primeru, da se jemalec lizinga odloči za predmet lizinga, ki razmeroma hitro postane zastarel ali celo neuporaben, mora kljub temu odplačati lizinske obroke do konca izteka lizinske pogodbe;
- jemalec lizinga na predmetu lizinga oziroma sredstvu običajno ne sme opravljati izboljšav, v kolikor mu tega ne dovoli dajalec lizinga;
- slabši nadzor nad izvenbilančnim financiranjem;

- stoodstotno financiranje z lizingom ni vedno izvedljivo, ker se znesek financiranja razlikuje od bonitete jemalca lizinga in lokacije nepremičnine, čeprav zagovorniki lizinga radi izpostavljajo stoodstotno financiranje v primerjavi s hipotekarnim posojilom;
- lizing naj bi predstavljal dražjo obliko financiranja v primerjavi s posojilom;
- slabo poznavanje lizinga v primerjavi s posojilom med finančnimi direktorji in iz tega izhajajoče nezaupanje v liziška podjetja;
- negativna reklama določenih liziških podjetij, ki lahko pripomore k zmedeni na liziškem trgu in splošnemu nezaupanju v to obliko financiranja (Ross et al., 2002, str. 601; Smart et al., 2004, str. 613).

Poglavitna slabost z vidika **jemalca lizinga** je tako razmeroma draga oblika financiranja, ki je lahko tudi dražja od bančnega posojila, stroški so višji pri opremlitvi z daljšo življenjsko dobo, zato mora jemalec lizinga, preden se odloči za tovrstno obliko financiranja, pretehtati tudi davčni vidik. V primeru nelikvidnosti podjetja le-ta ne more prodati predmeta lizinga in s tem poplačati vsaj del dolga, ker je predmet lizinga v lasti dajalca lizinga (Prodnik, 1994, str. 34).

Na drugi strani pa je poglavitna slabost za **dajalca lizinga** sam predmet lizinga, ki se mu na koncu liziškega obdobja vrne nazaj, nato pa mora zanj poiskati sekundarni trg in se tam pogajati za njegovo čim ugodnejšo ceno. Zato mora dajalec lizinga še pred oddajo predmeta v najem preveriti možnost prodaje le-tega na sekundarnem trgu (Wainman, 1991, str. 36). Opisana slabost je najbolj značilna za operativni lizing, pri finančnem lizingu pa ne pride do izraza, saj jemalec lizinga pri tovrstnem lizingu po končani dobi odplačevanja predmet lizinga prenese pod svoje lastništvo in tako dajalca lizinga razbremeni sekundarnih skrbi.

1.5 Osnovne razlike med lizingom in posojilom

Prav tako kot lizing se je tudi posojilo pojavljalo že zgodaj pred našim štetjem. S časom sta se seveda obe obliki financiranja spreminjali in razvijali do oblik, ki jih pozna današnji poslovni svet. Za lažje razlikovanje osnovnih meril med obema oblikama financiranja v Tabeli 3 prikazujem njune najpomembnejše razlike.

Ostale pomembne razlike med posojilom in lizingom pa se pokažejo v zavarovanju in potrebni dokumentaciji ob sklenitvi posla:

- **zavarovanje:** lizing je običajno oblika financiranja opreme in sredstev, zato dajalec lizinga dejansko kupi predmet financiranja in je ves čas v njegovi lasti. Pri lizingu tako odpade strošek zavarovanja, saj je na primer dajalec lizinga lastnik avtomobila ali pa stanovanja. Strošek zavarovanja pri posojilu ni zanemarljiv, saj lahko znaša tudi do 5 % zneska financiranja;

- **dokumentacija:** dokumentacija, ki jo praviloma zahtevajo dajalci lizinga, je krajša in manj zapletena kot dokumentacija, ki jo zahtevajo banke. Prvi razlog je v tem, da je dajalec lizinga lastnik predmeta lizinga, kar naj bi mu vsaj teoretično predstavljalo večjo varnost. Drugi razlog pa je v tem, da lizinga podjetja manj podrobno preverjajo boniteto jemalca lizinga kot pa banke boniteto posojilojemalca.

Tabela 3: Razlike med lizingom in posojilom

Merilo	Lizing	Posojilo
Pogodbeni partner	Dobavitelj je prodajalec, dajalec lizinga je kupec, jemalec lizinga je uporabnik	Posojilodajalec, Posojilojemalec
Lastnik predmeta financiranja	Dajalec lizinga	Posojilojemalec
Vodenje predmeta v izkazu stanja	Dajalec lizinga	Posojilojemalec
Knjiženje v izkazu uspeha	Dajalec lizinga ne knjiži povečanja sredstev in ne povečanja obveznosti v virih sredstev, knjiži pa lizinga plačila v celotnem znesku kot stroške	Posojilojemalec knjiži povečanje sredstev in na drugi strani obveznosti iz naslova posojila. Anuitete posojila se delijo na glavnico in obresti (le-te so davčno priznan odhodek)
Obseg financiranja	Celotna naložba	Praviloma le del naložbe
Lastna udeležba	Izkazuje se v obliki lizinga predplačila	Zmanjša zahtevani obseg posojila
Preostanek vrednosti, delna amortizacija	Preostanek vrednosti predmeta je dogovorjen na začetku sklenitve pogodbe v višini ocenjene pričakovane tržne vrednosti predmeta ob zaključku pogodbenega razmerja	Možno praviloma zgolj teoretično
Davčne pravice - ugodnosti vlagatelja	Pravice ima dajalec lizinga	Pravice ima posojilojemalec
Dodatne storitve	Podpora, svetovanje pri izbiri predmeta, pridobitvi boljše cene in zavarovanju kot ponudba popolne storitve	Pri posojilu praviloma niso v navadi dodatne, s predmetom povezane storitve

Vir: G. Negrin, Leasing in Österreich, 1999, str. 23–24.

Pri odločitvi, ali izbrati lizing ali posojilo, je še posebno pomembna presoja posameznega financiranja. Na konkretnem primeru je za jemalca lizinga oziroma posojilojemalca najbolj racionalno, da pri presoji uporablja osnovna orodja poslovnih financ tako, da izračuna neto sedanjo vrednost stroškov, tako lizinga kot posojila, za posamezno različico financiranja in njuni interni stopnji donosnosti. Posojilo izbere v primeru, da je sedanja vrednost stroškov

posojila manjša od sedanje vrednosti stroškov lizinga, oziroma v primeru, ko je interna stopnja donosnosti toka stroškov posojila manjša od primerljive stopnje toka stroškov lizinga (Golob, 2003, str. 105).

Ne glede na relativno enostavnost omenjenih izračunov menim, da povprečna fizična oseba teh izračunov ne bo preverila, ker verjetno nima ne znanja ne osnovnega orodja za izračun.

2 EVROPSKI LIZINŠKI TRG

V tem poglavju predstavljam razvoj evropske lizinške dejavnosti ter podrobno analiziram posamezne lizinške trge na podlagi statističnih podatkov, ki jih pripravlja krovna evropska lizinška organizacija Leaseurope. Glede na dejstvo, da je v omenjeno organizacijo v osnovi včlanjenih 43 nacionalnih združenj iz 32 evropskih držav ter predstavlja preko 90 % celotnega evropskega lizinškega trga, sem te podatke definiral in opredelil kot celoten evropski lizinški trg. Evropski lizinški trg v tem specialističnem delu je torej opredeljen na podlagi statističnih podatkov Leaseurope, le-ta pa v svojo statistiko zajema sledeče države: Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka Republika, Danska, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Madžarska, Irska, Italija, Latvija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Norveška, Portugalska, Romunija, Rusija, Srbija, Črna gora, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska, Švica, Ukrajina in Velika Britanija.

2.1 Opredelitev statističnih podatkov

Za lažje razumevanje in tolmačenje statističnih podatkov, ki jih navajam in analiziram v nadaljevanju tega dela, predstavljam njihovo metodološko opredelitev. Metodologija zajemanja statističnih podatkov o lizinških naložbah s strani Leaseurope, ki pripravlja podatke za evropski lizinški trg ter ZBS, ki pripravlja podatke za slovenski lizinški trg, je v večji meri usklajena. To pomeni, da so vsi podatki o naložbah prikazani za novo sklenjene naložbe (v nadaljevanju **nove naložbe**) v določenem obdobju, prikazane vrednosti naložb pa poleg neto financirane vrednosti s strani lizinškega podjetja zajemajo tudi lastno udeležbo (pologe) jemalcev lizinga, medtem ko je davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV) izključen iz poročanja.

Kljub temu pa se zajemanje statističnih podatkov med Leaseurope in ZBS nekoliko razlikuje:

- ZBS v svoje podatke zajema tudi podatke o sklenjenih posojilih s strani lizinških podjetij, medtem ko Leaseurope tovrstnih posojil v svoje poročanje ne zajema;
- ZBS v svoje podatke zajema tudi podatke slovenskih lizinških podjetij, ki niso člani ZBS, medtem ko Leaseurope za Slovenijo poroča le podatke podjetij, ki so člani ZBS.

Posledično je podatek o novih naložbah in neodplačanih glavnica za Slovenijo nekoliko nižji v statističnih podatkih Leaseurope kot v podatkih ZBS. Zaradi tega nastajajo razlike pri primerjavah vrednosti in odstotkov rasti trga po posameznih letih in posameznih tipih opreme, posledično sem se odločil podatke za slovenski lizinški trg analizirati na dva načina:

- v poglavjih dva, štiri in pet za osnovo primerjave uporabljam podatke, ki jih pripravlja Leaseurope tako za slovenski lizinški trg kot tudi evropski lizinški trg (s tem zagotovim primerljivost podatkov Slovenije in ostalih držav, ker so pripravljene na osnovi enake metodologije);
- v poglavju 3 »Slovenski lizinški trg« analiziram statistične podatke o slovenskem lizinškem trgu, ki jih pripravlja ZBS (ta zajema podrobnejši in bolj reprezentativen nabor podatkov slovenskega lizinškega trga kot Leaseurope).

2.2 Opredelitev evropskega lizinškega trga

Evropski lizinški trg ima v primerjavi s slovenskim veliko daljšo tradicijo. Posledično je tudi bolj prepoznaven, predvsem pri fizičnih osebah. Poleg tega je veliko večji. Največje države in lizinška podjetja, ki na njem nastopajo, pa po obsegu naložb bistveno presegajo vrednosti, ki so dosežene na slovenskem lizinškem trgu.

K daljši tradiciji pričata tudi leti ustanovitve dveh najpomembnejših lizinških združenj na evropskih tleh. To sta Leaseurope in Multilease, ki sta bili ustanovljeni leta 1972 ter leta 1973. Prva je federacija, ki združuje nacionalna lizinška združenja in katerih član je bil tudi ZLPS ter sedaj ZBS. Multilease pa je združenje izbranih lizinških podjetij iz posameznih držav, ki članom pomaga krepiti konkurenčno moč in v katerem je predvidoma le eno lizinško podjetje iz posamezne države. V Sloveniji je to Summit Leasing Slovenija d.o.o. (v nadaljevanju Summit Leasing) (Jamšek, 2008, str. 30).

Leaseurope je, kot že omenjeno, krovna evropska lizinška organizacija, ki ima sedež v Bruslju, in ki predstavlja preko 90 % celotnega evropskega lizinškega trga. Leaseurope dejavno sodeluje pri oblikovanju računovodske in davčne zakonodaje ter tiste, ki oblikuje okvirje njenega delovanja. Zavzema se za čim hitrejši razvoj lizinga v Evropi, ki naj bi postal glavni način financiranja naložb, za kar tudi lobira v organih EU. Je prvorazredna organizacija, ki predstavlja evropsko lizinško dejavnost v svetu. Lizing tudi promovira kot glavno finančno storitev, hkrati pa poskuša članicam in njihovim kupcem zagotavljati kakovostne informacije in temelje za delovanje (Jamšek, 2008, str. 31).

Leaseurope je tudi glavni vir statističnih podatkov in ekonomskih raziskav, ki so v interesu lizinških podjetij, zbira pa tudi podatke, ki se dotikajo metod in pogojev lizinških transakcij in informacij, ki kažejo ekonomski učinek dejavnosti (Kranjec, 2005a, str. 37).

Združenje Multilease je bilo ustanovljeno leto kasneje kot Leaseurope, ustanovila pa so ga najpomembnejša lizinska podjetja posameznih evropskih držav. Sedež Multileasa je prav tako v Bruslju, vanj pa je lahko včlanjeno le po eno podjetje iz vsake države. Za članstvo lahko lizinsko podjetje zaprosi ali pa zanj dobi povabilo. Trenutno ima združenje 12 članov. To so ugledna lizinska podjetja, ki prihajajo iz Avstrije, Češke, Egipta, Italije, Kuvajta, Latvije, Portugalske, Rusije, Slovaške, Slovenije, Španije in Turčije (Multilease, Members, 2010). Slovenija ima v združenju svojega člana od leta 2005.

V začetku je bil glavni namen združenja preseči davčne in druge zakonske ovire, ki so lizinska podjetja zavirale pri mednarodnem poslovanju. Zdaj, ko se s harmonizacijo zakonodaje EU ovire zmanjšujejo, postaja čedalje pomembnejša izmenjava znanja in informacij med posameznimi člani in tudi osebni stiki med zaposlenimi v teh podjetjih so boljši. S tem spoznavajo razmere na lizinškem področju v posameznih državah, posebnosti pri sklepanju pogodb ter zakonske in davčne posebnosti (Kranjec, 2005b, str. 37).

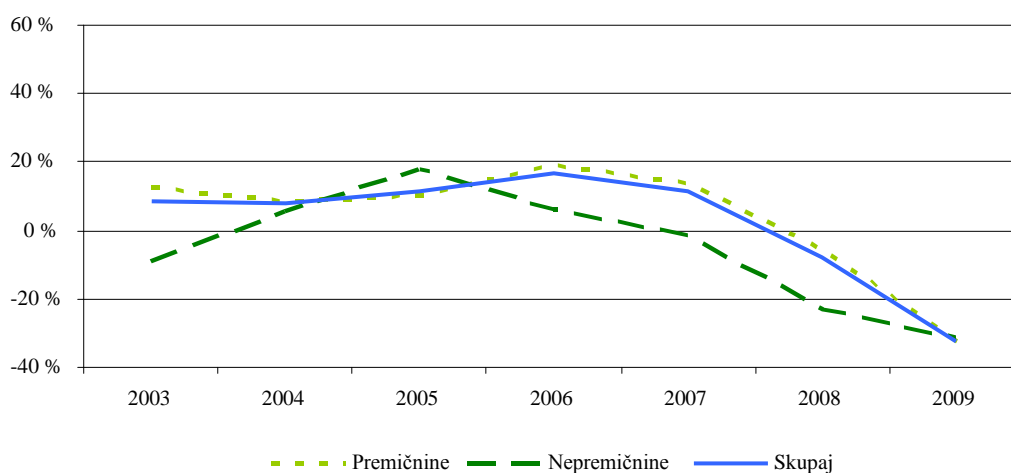
2.2.1 Razvoj lizinga v Evropi

Gospodarske razmere po letu 2007 so pomembno vplivale na poslovanje lizinskih podjetij. Medtem ko lahko leto 2007 še označim za enega boljših, pa prav nasprotno lahko trdim za leti 2008 in 2009, ko je pričela globalna recesija negativno vplivati na celotno evropsko gospodarstvo. Posledično je povzročila rast inflacije in s tem zvišanje obrestnih marž v vseh državah EU, ki bodo dolgoročno negativno vplivale na likvidnost celotnega gospodarstva. V začetku so se težave pričele pojavljati v bančnem sektorju, posledično tudi v lizinškem, kmalu pa so se problemi razširili tudi v realni sektor, predvsem na nepremičninski, transportni in predelovalni trg. Tako je nastal krog, iz katerega se makroekonomija še vedno ni izkopalala, posledice pa so vidne na več področjih. Največji problemi ostajajo na področju likvidnosti podjetij, nižji investicijski dejavnosti ter upadu zaupanja potrošnikov, česar posledice so visoki negativni poslovni izidi podjetij ter povišana brezposelnost.

Finančno-gospodarska recesija, ki se je razvila na globalni ravni, je posledice pustila tudi v lizinški dejavnosti. Evropski lizinški trg je do leta 2008 rasel, v letu 2008 pa prvič, odkar Leaseurope zbira in obdeluje statistične podatke, zabeležil negativno rast, merjeno po novih naložbah v določenem letu. V letu 2009 je bil padec še večji, saj je skupni obseg novih naložb v primerjavi z letom 2008 padel za 32 % (v letu 2008 je padec znašal 8 %). Prav tako se je za 6 % znižal celoten lizinški portfelj (obseg nezapadlih glavnice).

Po statističnih podatkih Leaseurope so člani združenja v letu 2009 ustvarili za 209,4 mrd € novih naložb, kar je za 99,8 mrd € manj kot v letu 2008. Obseg novih naložb premičnin se je znižal za 88,8 mrd €, obseg nepremičnin pa se je znižal v višini 11,0 mrd €.

Slika 2: Rast evropskega liziškega trga (nove naložbe) v obdobju 2003–2009

Vir: NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010; Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010.

Na evropskem liziškem trgu je v zadnjih letih vidno znižanje deleža nepremičnin med novimi naložbami. V letu 2008 je bil le-ta najnižji doslej, znašal je 11,5 %, medtem ko je, npr. v letu 2002, ta delež znašal 19,7 %. Znižal se je predvsem v zadnjih treh letih, ko je bil dosežen tudi absolutni padec novih naložb te vrste lizinga. Obseg premičnin je v nasprotju z nepremičninami v letu 2007 še rasel, v letu 2008 in 2009 pa beležil padec.

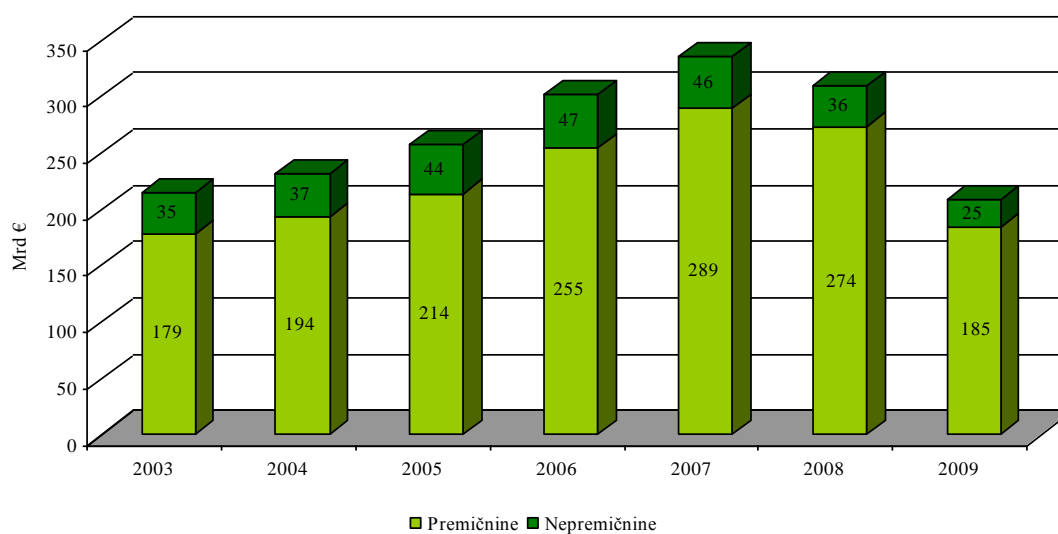
Tabela 4: Struktura evropskega liziškega trga glede na vrsto opreme v obdobju 2003–2009

(mrd €)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Premičnine	178,6	193,7	214,0	254,7	289,4	273,6	184,8
Nepremičnine	35,5	37,4	44,0	46,9	46,1	35,5	24,5
Skupaj	214,1	231,1	258,0	301,6	335,5	309,2	209,4

Vir: NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010; Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010.

Povprečna rast premičnin je v zadnjih sedmih letih zaradi močnega znižanja v letu 2009 znašala le 4 %, nepremičnine pa so v povprečju padle za 5 %. Skupni obseg novih naložb je v povprečju rasel z 2 %. Iz Tabele 4 in Slike 2 je razvidno, da je liziški trg največ porasel v letu 2006, in sicer v višini 17 %.

Slika 3: Evropski lizinski trg - obseg novih naložb v obdobju 2003–2009

Vir: NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010; Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010.

2.2.2 Najpomembnejši ponudniki lizinskih storitev v Evropi

Največji ponudniki lizinskih storitev prihajajo iz držav, v katerih lizinski trg velja za zelo razvitega in konkurenčnega. V teh državah delež lizinga predstavlja zelo vidno vlogo pri financiranju gospodarstva in potrošnikov. V letu 2009 je največji obseg novih naložb sklenila skupina BNP Paribas Equipment Solutions iz Francije, na drugem in tretjem mestu pa sta SG Equipment Finance iz Francije ter Deutsche Leasing A.G. iz Nemčije.

Tabela 5: Največji ponudniki na evropskem lizinskem trgu v letu 2009

Rang	Država	Naziv podjetja	Nove naložbe (tisoč €)	Neodplačane glavnice (tisoč €)
1	FR	BNP PARIBAS Equipment Solutions	12.469.599	37.907.202
2	FR	SG Equipment Finance	8.271.652	22.616.593
3	DE	Deutsche Leasing A.G.	8.047.000	23.281.000
4	IT	UniCredit Leasing S.p.A.	8.017.943	36.025.667
5	DE	Volkswagen Leasing G.m.b.H.	6.290.000	11.949.000
6	FR	Credit Agricole Leasing & Factoring	6.224.806	17.564.535
7	NL	ING Lease Belgium S.A.	5.974.046	19.949.904
8	NL	De Lage Landen International B.V.	5.738.709	12.342.782
9	DE	LBBW Leasing G.m.b.H.	4.322.538	14.533.092
10	IT	Leasint S.p.A. – Centro L. Banca »Gruppo	4.316.169	20.679.808

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Ranking, 2010.

Podatki v Tabeli 5 so prikazani na podlagi posameznih lizingških skupin, kar pomeni, da so v podatke o obsegu novih naložb vključene vse naložbe posamezne skupine, tudi tiste, ki so bile sklenjene izven države, kjer se nahaja sedež skupine.

2.3 Struktura lizinga v Evropi

Strukturo evropskega lizingškega trga v nadaljevanju predstavljam na dva načina, in sicer glede na državo dajalko lizinga in glede na vrsto lizing opreme.

2.3.1 Struktura lizinga glede na državo dajalko lizinga

Po obsegu novih naložb je bila v letu 2009 na vodilnem mestu Nemčija, ki je predstavljala 19 % vseh novih naložb, sklenjenih s strani članic Leaseurope. Sledile so Francija (16 %), Velika Britanija (16 %) ter Italija (14 %). Delež novih naložb se po posameznih vodilnih državah v zadnjih letih bistveno ni spreminjal, kar pomeni, da so ti trgi dosegli zelo visoko stopnjo razvitosti in velikih sprememb tudi v prihodnje ni pričakovati.

V letu 2009 je bilo na nemškem trgu sklenjenih za 40,7 mrd € naložb, skupna vrednost neodplačanih glavnice pa je znašala 142,3 mrd €. Sicer je nemški trg tudi po obsegu neodplačanih glavnice največji. S 33,4 mrd € novih naložb in 82,6 mrd € neodplačanih glavnice drugo mesto zaseda Francija. Skupaj z Veliko Britanijo in Italijo so omenjene države ob koncu leta 2009 predstavljale kar 65 % neodplačanih glavnice celotnega trga članic Leaseurope ter 65 % novih naložb v letu 2009 (Tabela 6).

Tabela 6: Obseg lizinga po posameznih državah v letu 2009

	Nove naložbe		Neodplačane glavnice	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Nemčija	40.680	19	142.300	21
Francija	33.356	16	82.623	12
Velika Britanija	33.214	16	92.141	13
Italija	28.269	14	128.259	19
Španija	8.794	4	46.383	7
Nizozemska	8.024	4	10.000	1
Švedska	7.655	4	21.101	3
Švica	6.146	3	14.797	2
Avstrija	5.661	3	24.596	4
Belgija	5.347	3	16.329	2
Poljska	5.066	2	12.275	2
Portugalska	4.775	2	18.021	3
Danska	4.655	2	12.980	2
Norveška	3.368	2	9.738	1

se nadaljuje

nadaljevanje

	Nove naložbe		Neodplačane glavnice	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Finska	3.051	1	8.209	1
Češka	2.672	1	8.546	1
Grčija	1.772	1	9.386	1
Madžarska	1.680	1	9.528	1
Slovaška	1.511	1	3.478	1
Romunija	1.307	1	4.619	1
Slovenija	1.108	1	3.703	1
Bolgarija	598	0	2.546	0
Estonija	379	0	2.271	0
Latvija	264	0	1.817	0
Skupaj	209.353	100	685.646	100

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010.

Slovenija na tem seznamu zaseda 21. mesto in je v letu 2009 predstavljala le 0,5 % vseh novih naložb in 0,5 % neodplačanih glavnice.

Na začetku drugega poglavja sem opozoril, da Leaseurope za Slovenijo prikazuje nižji obseg novih naložb, kot je razvidno iz internih poročil slovenskega lizinskega trga, ki jih pripravlja ZBS. Iz statističnih podatkov ZBS je razvidno, da je obseg novih lizing naložb Slovenije v letu 2009 znašal 1.655 mio €, Leaseurope pa navaja le 1.108 mio € novih naložb.

2.3.2 Struktura lizinga glede na vrsto opreme

Po podatkih Leaseurope so leta 2009 v primerjavi z letom 2008 vse vrste opreme beležile padec novih naložb; največjega skupina ladje, letala, vlaki (-45 %), nato komercialna vozila (-39 %) ter stroji in proizvodna oprema (-37 %). Najmanjši padec so poleg skupine ostalo zabeležila osebna vozila, katerih obseg se je glede na leto 2008 znižal za 27 %.

V primerjavi z letom 2008 je pri nepremičninah dosežen velik padec pri vseh njenih vrstah. Industrijske zgradbe, ki med vsemi nepremičninami predstavljajo največji delež s 35 % vseh novih naložb, so padle za kar 36,5 % (Leaseurope, Market Trends & Research, Facts & Figures, 2010).

V kratkem povzetku lahko evropski lizinški trg označim kot trg, ki temelji predvsem na financiranju premičnin, saj je delež financiranih nepremičnin relativno nizek, ob dodatnem dejstvu, da se je slednji po letu 2006 še bistveno zniževal. Z gospodarsko recesijo je v letu

2008 prvič prišlo tudi do znižanja celotnega novega financiranja skozi lizinsko dejavnost, v letu 2009 pa se je znižanje še okrepilo.

Tabela 7: Struktura evropskega lizinskega trga glede na vrsto opreme v letu 2009 in 2008

	2009		2008		2009/2008
	(mrd €)	(%)	(mrd €)	(%)	Indeks
Stroji in proizvodna oprema	37,3	17,8	59,0	19,1	63
Računalniška in pisarniška oprema	14,8	7,1	21,0	6,8	70
Komercialna vozila	33,3	15,9	54,1	17,5	61
Osebna vozila	79,3	37,9	108,2	35,0	73
Nepremičnine	24,5	11,7	35,5	11,5	69
Ladje, letala, vlaki	9,2	4,4	16,8	5,4	55
Ostalo	10,9	5,2	14,5	4,7	75
Skupaj	209,4	100,0	309,2	100,0	68

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010.

Države, ki sklenejo največ novih lizinskih naložb in veljajo za največje evropske lizinske trge, so predvsem Nemčija, Francija, Velika Britanija in Italija; hkrati ugotavljam, da iz omenjenih držav v večini prihajajo tudi največja evropska lizinska podjetja. Slovenija se s svojim obsegom lizinga uvršča v spodnji del razpredelnice največjih lizinskih držav. V letu 2009 je po obsegu novih naložb zasedala 21. mesto in predstavljala le 0,5 % evropskega lizinskega trga.

3 SLOVENSKI LIZINŠKI TRG

Eden izmed ključnih elementov pri razvoju lizinske dejavnosti v Sloveniji je osamosvojitve Slovenije in njen prehod v tržno gospodarstvo. Spremembe so se odrazile predvsem v pospešeni privatizaciji, hitrejšem razvoju gospodarstva na meddržavni ravni ter razvoju zasebnega podjetništva. Ob tem se je sčasoma lizing vse bolj uveljavljal tudi med prebivalstvom, kar je bilo v začetku njegovega razvoja precej redek pojav. Slovenci namreč glede pravnega lastništva nad premičnino oziroma nepremičnino veljajo za bolj konservativen narod, zato tudi lizing v začetku niso najbolje sprejeli. Dodatno oviro so v začetku predstavljale tudi registrske tablice, saj so bila vozila registrirana na lizinska podjetja, kar je lahko pomenilo, da je imelo vozilo različno registrsko tablico od kraja, v katerem je kupec dejansko živel. Z razvojem so se vse te ovire umaknile in lizing je postal tako med podjetji kot tudi prebivalstvom zelo priljubljena oblika virov financiranja. S tem so bili ustvarjeni pogoji, na podlagi katerih je lizinska dejavnost v Sloveniji od samega začetka beležila visoke rasti. Rast se je ustavila šele v letu 2008 ter v letu 2009, ko je bila celo negativna, vzrok pa je iskati v svetovni gospodarski recesiji, ki je na bančno-finančni segment vplival močno negativno.

Prva lizinska podjetja so bila ustanovljena od leta 1990 naprej, leta 1993 pa je bil za potrebe nadaljnjega razvijanja lizinske dejavnosti že ustanovljeno ZLPS, katerega namen je bil spodbujanje in razvijanje lizinga kot posebne gospodarske dejavnosti, zagotavljanje ustrezne obravnave in ureditve lizinga v pravnem sistemu naše države ter spodbujanje sodelovanja med posameznimi lizinskimi podjetji. ZLPS je omogočal skupno vključevanje in povezovanje v mednarodne organizacije s področja lizinga, z namenom pretoka informacij, znanja in poslovnih izkušenj. Poleg tega pa je članstvo omogočalo pretok poslovnih in strokovnih informacij med posameznimi člani ter organiziralo sodelovanje z drugimi domačimi organizacijami in združenji v skladu s skupnimi interesi članstva (Jamšek, 2008, str. 20).

ZLPS je bil leta 2007 ukinjen, nadomestil pa ga je **Odbor za lizing** znotraj **ZBS**, katerega je ustanovilo osem večjih lizinskih podjetij, in sicer Hypo Leasing d.o.o. (v nadaljevanju Hypo Leasing), NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (v nadaljevanju NLB Leasing), SKB Leasing d.o.o. (v nadaljevanju SKB Leasing), Summit Leasing, Sparkasse Leasing S d.o.o. (v nadaljevanju Sparkasse Leasing), Debis AC Leasing d.o.o. - sedaj Daimler AC Leasing d.o.o. (v nadaljevanju Daimler AC Leasing), KBM Leasing d.o.o. (v nadaljevanju KBM Leasing) in VBKS Leasing d.o.o. (v nadaljevanju VBKS Leasing). Ustanovnim članom odbora so se kasneje pridružili še Porsche Kredit in Leasing SLO d.o.o. (v nadaljevanju Porsche Leasing), Probanka Leasing d.o.o. (v nadaljevanju Probanka Leasing), Erste Group Immorent Ljubljana d.o.o. (v nadaljevanju Immorent Leasing), Unicredit Leasing d.o.o. (v nadaljevanju Unicredit Leasing), Aleasing d.o.o. (v nadaljevanju ALeasing) ter DBS Leasing d.o.o. (v nadaljevanju DBS Leasing). Glavni razlog za pridružitve k ZBS je, da se organizacija lizinskih podjetij tudi profesionalno ukvarja s finančno dejavnostjo. ZBS svojim članom med drugim zagotavlja zastopanje skupnih interesov pri državnih organih in preostalih institucijah ter opravlja davčno, finančno in pravno svetovanje.

3.1 Razvoj lizinga v Sloveniji

Slovenski makroekonomski kazalniki so v letu 2009 iz meseca v mesec kazali vse večje znižanje gospodarske dejavnosti, kar se je odrazilo v največjem upadu gospodarske rasti po letu 1992. Zaradi velike izvozne odvisnosti je državo najbolj prizadelo zmanjšanje zunanjega povpraševanja, ki se je hitro izrazilo v znižanju rasti izvoza. Ob tem so močno zmanjšanje investicij, zmanjšanje zunanjetrgovinske menjave ter zmanjšanje dodane vrednosti v predelovalni industriji dodatno poslabšale konkurenčnost Slovenije. Leto 2009 je bilo zaznamovano tudi z dvigom inflacije, povečano brezposelnostjo ter stanjem javnofinančnega primanjkljaja. S tem je produktivnost še močneje upadla, glede stroškovne učinkovitosti pa se je Slovenija znašla med državami z najslabšimi razmerami v EU.

Krizne razmere v gospodarstvu so v letu 2009 prizadele tudi slovenski lizinski trg, saj je prišlo do znatnega zmanjšanja investicijske dejavnosti, v primerjavi z letom 2008 do skoraj

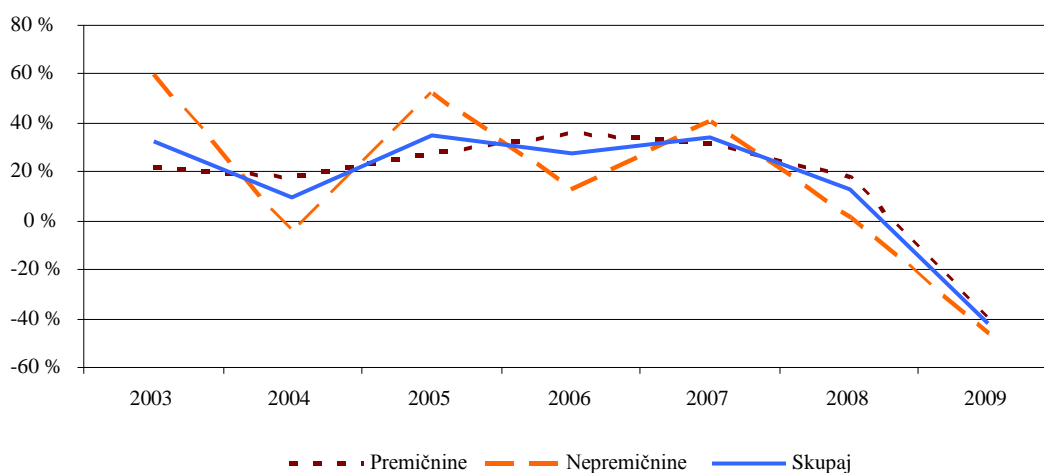

polovičnega zmanjšanja obsega financiranja. Povpraševanje je bilo izredno nizko na skoraj vseh področjih, še posebej pri prodaji komercialnih vozil, nepremičnin in proizvodne opreme. Poleg manjšega obsega poslov je najbolj vidna posledica gospodarske in finančne krize predvsem plačilna nedisciplina tako pravnih kot tudi fizičnih oseb.

Po podatkih ZBS, na podlagi katerih prikazujem podatke v celotnem tretjem poglavju, je slovenski lizinski trg v letu 2009 glede na leto 2008 doživel padec v višini 42 %. Skupna vrednost novih naložb je v letu 2009 znašala le 1.655,4 mio €, od tega je bilo za 430,0 mio € sklenjenih v segmentu lizinga nepremičnin, ki so tako še bolj zanihale navzdol (-46 % glede na leto 2008) kot naložbe v segmentu lizinga premičnin.

Omenjeno prikazuje Slika 4, iz katere je razvidno, da je lizinska dejavnost kljub splošnemu ohlajanju gospodarstva po letu 2007 v letu 2008 še vedno dosegla rahlo rast (glede na leto 2007 13 %), medtem ko je v letu 2009 viden očitni padec. Povprečna letna rast lizinskega financiranja v zadnjih osmih letih je dosegla stopnjo 18 % (do leta 2008 celo 27 %), kar dokazuje, da je tovrstno financiranje postalo zelo zanimivo in priljubljeno, hkrati tudi konkurenčno klasičnim finančnim posojilom.

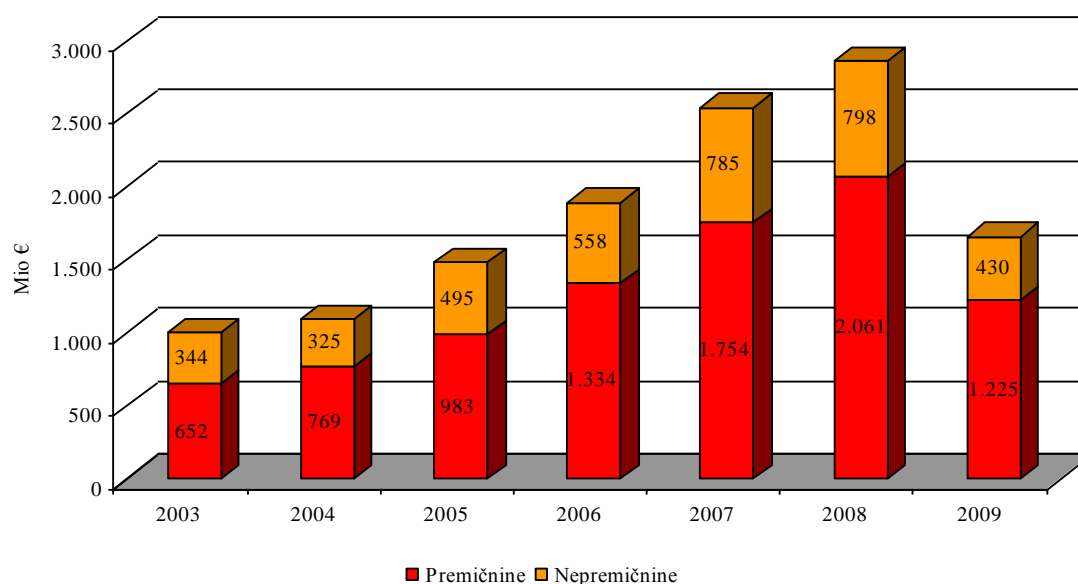
Slika 4: Rast slovenskega lizinskega trga (nove naložbe) v obdobju 2003–2009

Vir: NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010; ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Primerjava financiranih premičnin in nepremičnin v lizinski dejavnosti kaže, da imajo pomembnejšo vlogo premičnine, saj le-te predstavljajo okvirno tri četrtine celotnega obsega novih naložb. V letu 2009 so premičnine predstavljale 74 % novih naložb, nepremičnine pa 26 % vseh novih naložb. Pregled obsega novih naložb premičnin in nepremičnin v nadaljevanju prikazuje Slika 5.

Slika 5: Slovenski lizinski trg – obseg novih naložb v obdobju 2003–2009

Vir: NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010; ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Osnovna dejavnost slovenskih lizinskih podjetij so storitve finančnega in operativnega lizinga, v kombinaciji s tema dvema vrstama pa nekatere družbe ponujajo tudi financiranje s pomočjo posojil (predvsem kratkoročno financiranje DDV in financiranje projektov), ki služijo kot dopolnilo oziroma razširjeno ponudbo h klasičnim vrstam lizinga. Kljub temu da posojila sodijo med bančne produkte, pa jih zajema v svojo statistiko tudi lizinsko področje, seveda pri podjetjih, ki tovrstno ponudbo tržijo. Slednje je razvidno iz Tabele 8.

Tabela 8: Rast slovenskega lizinskega trga (nove naložbe) v obdobju 2003–2009

(mio €)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Lizing	893,2	994,6	1.380,8	1.722,3	2.264,8	2.374,6	1.311,3
Posojilo	102,6	99,5	96,9	168,9	274,2	484,1	344,1
Skupaj	995,9	1.094,0	1.477,7	1.891,2	2.539,0	2.858,7	1.655,4

Vir: NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010; ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

3.1.1 Najpomembnejši ponudniki lizinskih storitev v Sloveniji

Z lizinsko dejavnostjo se na slovenskem trgu aktivno ukvarja nekaj več kot dvajset podjetij. Od tega je 16 takšnih, ki svoje podatke redno posredujejo ZBS; med njimi tudi vsi večji ponudniki.

Prvih deset lizinskih podjetij, merjeno po obsegu novih naložb, je v letu 2009 obvladalo kar 93 % trga (v letu 2008: 94 %), preostalih šest družb pa skupaj dosega 7 % tržnega

deleža (Tabela 9 in Slika 6). Največji tržni delež je v letu 2009 dosegel Hypo Leasing (33,1 %), sledili pa so mu SKB Leasing (16,4 %), Summit Leasing (9,5 %) in Porsche Leasing (7,8 %). Omenjena podjetja skupaj dosegajo 67 % tržnega deleža. V obliki lizinskih storitev je bilo v letu 2009 na slovenskem trgu financirano za 1.655,4 mio € novih naložb, v letu 2008 pa za 2.858,7 mio €.

V kolikor bi lizinsko dejavnost spremljali po višini **bilančne vsote** (v nadaljevanju BV), bi bili rezultati nekoliko drugačni. Tudi v tem pregledu zaseda prvo mesto Hypo Leasing, medtem ko mu sledijo NLB Leasing, Sparkasse Leasing ter Porsche Leasing. Podrobnejši podatki o tržnih deležih, merjenih po BV, s pripadajočim številom zaposlenih ter obsegu BV na zaposlenega po posameznih podjetjih, so predstavljeni v Prilogi 2.

Tabela 9: Obseg novih naložb slovenskih lizinskih podjetij v letu 2009

	Nove naložbe	Struktura	Rang	Bilančna vsota	Struktura
	(mio €)	(%)		(mio €)	(%)
Hypo Leasing	547,9	33,1	1	2.671,0	47,3
SKB Leasing	271,0	16,4	2	248,5	4,4
Summit Leasing	157,7	9,5	3	227,0	4,0
Porsche Leasing	128,5	7,8	4	276,9	4,9
NLB Leasing	118,1	7,1	5	725,3	12,9
Unicredit Leasing	86,4	5,2	6	227,0	4,0
VBS Leasing d.o.o.	86,0	5,2	7	163,3	2,9
Daimler AC Leasing	63,7	3,8	8	168,8	3,0
Finor leasing d.o.o.	40,5	2,4	9	76,7	1,4
Aleasing	40,1	2,4	10	103,0	1,8
KBM Leasing	32,9	2,0	11	217,2	3,8
BKS-leasing d.o.o.	29,5	1,8	12	72,4	1,3
Sparkasse Leasing	24,9	1,5	13	365,5	6,5
Probanka Leasing	15,3	0,9	14	66,1	1,2
Micrat Leasing d.o.o.	8,8	0,5	15	17,3	0,3
VBKS Leasing	4,3	0,3	16	18,2	0,3
Skupaj	1.655,4	100,0		5.644,1	100,0

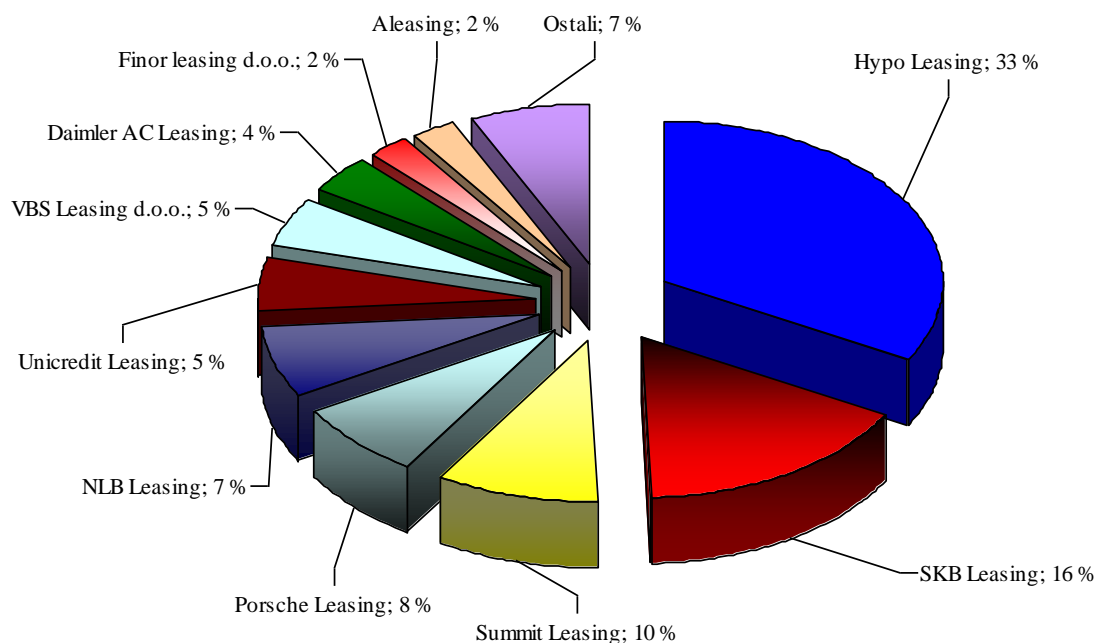
Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Prodajna mreža, raznovrstnost prodajnih storitev in cenovna ponudba so se v letu 2009 izkazali kot ključni elementi za doseganje konkurenčnosti podjetja na slovenskem lizinskem trgu. Podjetja, ki so te in nekatere ostale elemente uspela združiti v celoto, so si zagotovila nadaljnje zaupanje strank ter utrditev konkurenčnega položaja na trgu.

Slovenski lizinski trg je v veliki meri razdeljen med podjetja, ki nastopajo na trgu kot univerzalni ponudnik lizinskih storitev, ter podjetja, ki so organizirana v lasti distributerjev vozil (angl. *captive leasing companies*). Slednji se ukvarjajo izključno s ponudbo lizinga

osebnih in komercialnih vozil. Med tistimi, ki dosegajo visok tržni delež, so: Summit Leasing, Porsche Leasing in Daimler AC Leasing. Največji ponudniki univerzalnih storitev pa so: Hypo Leasing, SKB Leasing, Unicredit Leasing ter NLB Leasing.

Slika 6: Tržni deleži (nove naložbe) slovenskih liziških podjetij v letu 2009

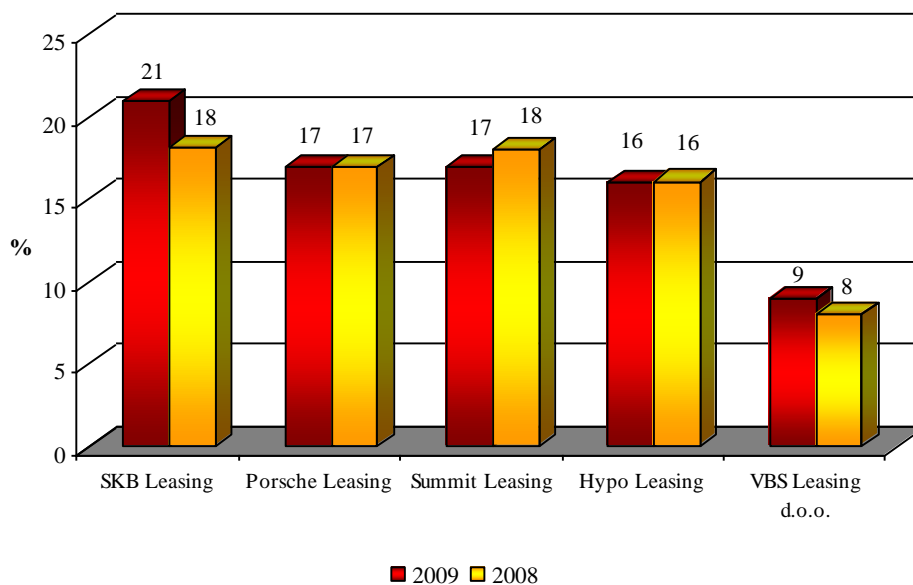

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Med glavnimi ponudniki v segmentu lizinga osebnih vozil so tako univerzalni ponudniki kot tudi podjetja, ki so organizirana znotraj distributerjev vozil, medtem ko so v segmentu nepremičnin samo podjetja, ki se ukvarjajo s celovito ponudbo liziških storitev. Opisano v nadaljevanju prikazujeta Slika 7 in Slika 8.

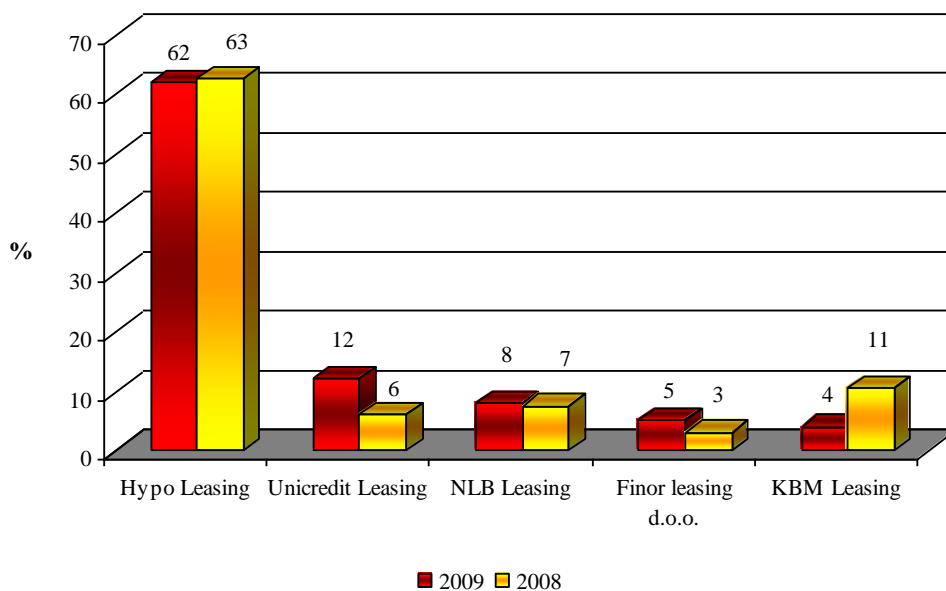
V letu 2009 se je struktura tržnih deležev posameznih podjetij v segmentu osebnih vozil glede na leto 2008 nekoliko spremenila. Slika 7 prikazuje pet vodilnih liziških podjetij, med katerimi nekoliko izstopa SKB Leasing (21 %) z največjim porastom tržnega deleža v letu 2009. Sledijo Porsche Leasing (17 %), ki je v letu 2009 prehitel Summit Leasing, le-ta je padel na tretje mesto (17 %), Hypo Leasing (16 %) ter VBS Leasing d.o.o. (9 %). V letu 2009 je bilo v okviru slovenskega liziškega trga sklenjenih za 758,4 mio € novih naložb v osebna vozila, medtem ko je ta znesek v letu 2008 znašal 1.076,4 mio €. Padeč torej znaša 30 %.

Slika 7: Slovenski lizinski trg – tržni deleži v segmentu osebnih vozil v letu 2009 in 2008 (5 največjih podjetij)

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Slika 8: Slovenski lizinski trg – tržni deleži v segmentu nepremičnin v letu 2009 in 2008 (5 največjih podjetij)

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

V letu 2009 so slovenska lizinska podjetja sklenila za 430,0 mio € novih nepremičninskih naložb. Glede na leto 2008 ta obseg pomeni znižanje za 46 %. Promet v lizingu

nepremičnin se je v letu 2009 močno znižal, medtem ko največji ponudniki večinoma ostajajo isti. Kot vsa minula leta je imel primat Hypo Leasing, ki je v letu 2009 v Sloveniji sklenil 62 % vseh nepremičninskih lizinskih naložb. Sledijo mu Unicredit Leasing z 12 % in NLB Leasing z 8 % tržnega deleža ter Finor leasing d.o.o. in KBM Leasing z okoli 5 % tržnega deleža. Opaznejšo spremembo glede na leto 2008 sta realizirala le Unicredit Leasing, ki je svoj tržni delež v segmentu nepremičnin podvojil, ter KBM Leasing, ki je doživel največji upad tržnega deleža v omenjenem segmentu. Celovit pregled tržnih deležev po posameznih vrstah opreme je razviden iz Priloge 3.

Poleg obsega novih naložb in obsega BV lahko za medsebojno primerjavo velikosti lizinskih podjetij uporabimo tudi merilo neodplačanih glavnice. V tem primeru govorimo o dejanskem lizinskem portfelju posameznega podjetja, kar pomeni, da lahko na ta način še najboljše prikažemo dejanski obseg terjatev, iz katerih podjetja služijo svoje prihodke. Iz Tabele 10 je razvidno, da je tudi v tem merilu najvišje Hypo Leasing, sledita pa mu NLB Leasing in Sparkasse Leasing. Ker spremljanje lizinskih podjetij po neodplačanih glavnica v praksi ni velikokrat uporabljeno, tudi sam za večino statističnih pregledov uporabljam kriterij novih naložb.

Tabela 10: Obseg neodplačanih glavnice slovenskih lizinskih podjetij v letu 2009

	Neodplačane glavnice	Struktura	Rang
	(mio €)	(%)	
Hypo Leasing	2.277,3	51,3	1
NLB Leasing	410,9	9,3	2
Sparkasse Leasing	379,0	8,5	3
Porsche Leasing	247,9	5,6	4
Unicredit Leasing	210,0	4,7	5
SKB Leasing	209,3	4,7	6
Summit Leasing	207,6	4,7	7
VBS Leasing d.o.o.	150,7	3,4	8
Aleasing	81,3	1,8	9
Finor leasing d.o.o.	73,0	1,6	10
BKS-leasing d.o.o.	63,5	1,4	11
Probanka Leasing	63,1	1,4	12
Daimler AC Leasing	43,6	1,0	13
VBKS Leasing	12,9	0,3	14
Micrat Leasing d.o.o.	11,3	0,3	15
KBM Leasing	n.p.	-	16
Skupaj	4.441,4	100,0	

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

3.2 Struktura slovenskega lizinškega trga

Z namenom podrobnejše predstavitve slovenskega lizinškega trga v nadaljevanju tega podglavlja predstavljam njegovo strukturo glede na vrsto opreme, glede na vrsto nepremičnin, glede na dejavnost jemalca lizinga in glede na ročnost novih naložb.

3.2.1 Glede na vrsto opreme

Največji delež v strukturi celotnega slovenskega lizinškega trga pripada osebnim vozilom in nepremičninam, sledijo pa jim komercialna vozila ter proizvodna oprema. V letu 2009 je bil odstotni padec najnižji pri osebnih vozilih ter pri nepremičninah. Absolutni padec je bil s 367,6 mio € največji pri nepremičninah, na drugem mestu pa so osebna vozila s 318,0 mio € padca.

Tabela 11: Struktura slovenskega lizinškega trga glede na vrsto opreme v letu 2009 in 2008

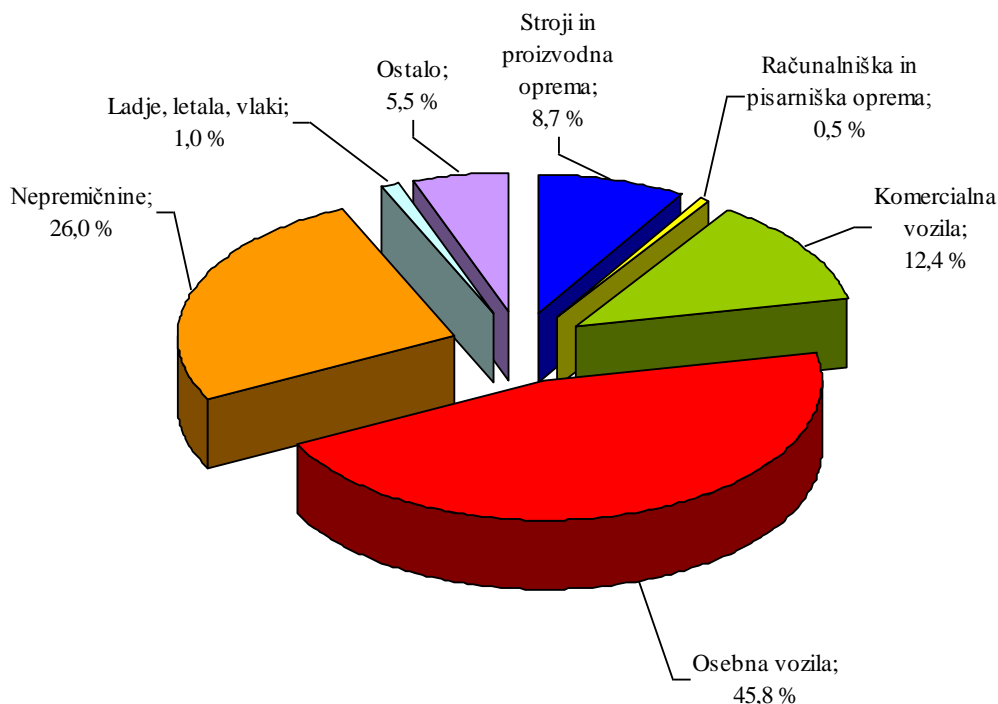
	2009		2008		2009/2008
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	Indeks
Stroji in proizvodna oprema	143,9	8,7	279,1	9,8	52
Računalniška in pisarniška oprema	8,0	0,5	16,4	0,6	49
Komercialna vozila	206,0	12,4	442,6	15,5	47
Osebna vozila	758,4	45,8	1.076,4	37,7	70
Nepremičnine	430,0	26,0	797,7	27,9	54
Ladje, letala, vlaki	17,3	1,0	54,5	1,9	32
Ostalo	91,7	5,5	192,0	6,7	48
Skupaj	1.655,4	100,0	2.858,7	100,0	58

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Glede na leto 2008 se struktura v osnovi ni bistveno spremenila, saj osebna vozila in nepremičnine skupaj še vedno predstavljajo preko 65 % vseh novih naložb; vidno je le, da se je v letu 2009 povečal delež osebnih vozil in znižal delež nepremičnin v celotni strukturi novih naložb.

Znižal se je tudi delež komercialnih vozil, in sicer iz 16 % v letu 2008 na 12 % v letu 2009. Sledi še proizvodna oprema z 9 % ter ladje, vlaki, letala, računalniška oprema in ostalo z manj kot 7 %. Struktura novih naložb se tudi v letih pred letom 2008 ni drastično spreminjala, kar je razvidno iz Priloge 4.

Slika 9: Struktura slovenskega liziškega trga glede na vrsto opreme v letu 2009

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Osnovno razdelitev strukture po vrstah opreme je smiselno razdrobiti tudi na nižjo raven, predvsem pri nepremičninah, kjer pregled pokaže konkretnije smernice glede razvoja nepremičninskega dogajanja na slovenskem trgu. Slednje prikazuje Tabela 12.

Tabela 12: Struktura slovenskega liziškega trga glede na vrsto nepremičnin v letu 2009 in 2008

	2009		2008		2009/2008
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	Indeks
Proizvodni objekti	20,3	4,7	28,1	3,5	72
Maloprodajni objekti	69,0	16,0	179,1	22,5	39
Poslovne zgradbe	235,2	54,7	389,7	48,9	60
Hotelski in gostinski objekti	10,0	2,3	32,4	4,1	31
Javno storitveni objekti	0,9	0,2	13,5	1,7	7
Ostalo	94,8	22,0	154,8	19,4	61
Skupaj	430,0	100,0	797,7	100,0	54

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Celotno financiranje nepremičnin preko liziške dejavnosti je v letu 2009 glede na leto 2008 padlo za 46 %. Vzrok je v oteženih razmerah na nepremičninskem trgu in krču

gradbenih podjetij. Tako v letu 2009 kot tudi v letu 2008 je med nepremičninami po obsegu prevladovalo financiranje poslovnih zgradb, medtem ko je bil najnižji upad v letu 2009 viden pri proizvodnih objektih. Najnižji odstotek v financiranju nepremičnin zajemajo javno storitveni objekti, hoteli in gostinski objekti ter proizvodni objekti. Skupna vrednost novih naložb v nepremičnine je na slovenskem lizinškem trgu v letu 2009 znašala 430,0 mio €. Podrobnejši pregled preteklih let je razviden iz Priloge 5.

3.2.2 Glede na dejavnost jemalca lizinga

Iz Tabele 13 je razvidno, da v Sloveniji največ povpraševanja po lizinških storitvah izvira s strani zasebno storitvenega sektorja. Na trgu je bilo v letu 2009 v okviru tega sektorja sklenjenih za 725,6 mio € novih naložb, padec glede na leto 2008 pa je znašal 45 %. Na drugem mestu po obsegu novih naložb so se v letu 2009 nahajale fizične osebe (413,9 mio €), na tretjem pa sektor industrije in gradbeništva (348,8 mio €). V celotni strukturi ima najnižji delež sektor kmetijstva, gozdarstva in ribištva. Le-ta je bil v letu 2009 financiran v višini 28,2 mio €. Najmanjši padec v letu 2009 so z 29 % zabeležile fizične osebe.

Tabela 13: Struktura slovenskega lizinškega trga glede na dejavnost jemalca lizinga v letu 2009 in 2008

	2009		2008		2009/2008
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	Indeks
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo	28,2	1,7	50,6	1,8	56
Industrija in gradbeništvo	348,8	21,1	640,7	22,4	54
Javni storitveni sektor	49,7	3,0	100,2	3,5	50
Zasebno storitveni sektor	725,6	43,8	1.329,1	46,5	55
Fizične osebe (potrošnja)	413,9	25,0	580,6	20,3	71
Ostalo	89,2	5,4	157,5	5,5	57
Skupaj	1.655,4	100,0	2.858,7	100,0	58

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Premičnine so bile v letu 2009 v večji meri financirane predvsem trem dejavnostim: zasebno storitvenemu sektorju (37,7 %), fizičnim osebam (32,8 %) ter industrijski proizvodnji (19,3 %). Sledijo jim skupaj ostale dejavnosti (6,8 %), javno storitveni sektor (2,4 %) ter kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo (1,0 %). Skupni obseg novih naložb premičnin je znašal 1.225,3 mio €.

V primerjavi s premičninami je bila struktura nepremičnin glede na dejavnost jemalca lizinga precej drugačna. Na prvem mestu je bil v letu 2009 zasebno storitveni sektor (61,3 %), na drugem industrijska proizvodnja (26,2 %), sledijo pa javno storitveni sektor (4,8 %), kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo (3,8 %), fizične osebe (2,7 %) ter ostale dejavnosti (1,2 %). Skupni obseg novih naložb nepremičnin je znašal 430,0 mio €.

Podrobnejša kronologija gibanja strukture lizinskega trga glede na dejavnost jemalca lizinga se nahaja v Prilogi 7.

3.2.3 Glede na ročnost pogodb

Pregled ročnosti novih naložb kaže, da je v letu 2009 glede na leto poprej prišlo do preobrata pri deležu dolgoročnih naložb v celotni strukturi naložb. V letu 2008 so bile namreč dolgoročne naložbe nad 10 let bolj pogoste, čeprav naložbe s tovrstno ročnostjo tako v letu 2008 kot tudi v letu 2009 niso dosegle takšnih deležev kot npr. v letu 2006 in 2005, ko je bilo v strukturi bistveno več naložb dolgoročnega značaja. Delni razlog je lahko v globalni finančni krizi in gospodarskem krču na področju likvidnosti. Ena izmed posledic, ki jo je kriza pokazala že v začetku, je bila nedostopnost do dolgoročnih finančnih virov, kar je prisililo lizinska podjetja k ponudbi storitev s čim krajšo ročnostjo.

Tabela 14: Struktura slovenskega lizinskega trga glede na ročnost pogodb v letu 2009 in 2008

	2009		2008		2009/2008
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	Indeks
Do 2 let	485,6	29,3	745,3	26,1	65
Do 5 let	608,9	36,8	1.134,5	39,7	54
Do 10 let	350,8	21,2	474,3	16,6	74
Nad 10 let	210,0	12,7	504,6	17,7	42
Skupaj	1.655,4	100,0	2.858,7	100,0	58

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

V letu 2009 je bilo še vedno največ novih naložb sklenjenih z ročnostjo med dvema in petimi leti, sledile pa so naložbe z ročnostjo do dveh let. V okviru prvih je bilo sklenjenih za 608,9 mio €, v okviru drugih pa 485,6 mio € naložb. Odstotni padec je bil največji pri naložbah nad 10 let, največji absolutni padec pa je viden pri naložbah z ročnostjo med dvema in petimi leti. Povprečna ponderirana ročnost novih naložb je v letu 2009 znašala 4,8 let, kar je nekoliko manj kot v letu 2008, ko je znašala 5,1 leto.

Primerjava ročnosti premičnin in nepremičnin leta 2009 kaže različno strukturo, in sicer: pri premičninah je bilo sklenjenih zelo malo naložb z ročnostjo nad 10 let (1 %), vodilno vlogo so imele naložbe z ročnostjo med dvema in petimi leti (47 %), sledile pa so jim naložbe z ročnostjo do dveh let (35 %). Na tretjem mestu so bile naložbe z ročnostjo med petimi in desetimi leti (17 %). Pri nepremičninah je bila situacija ravno obratna, saj je bilo največ naložb sklenjenih z ročnostjo nad 10 let (46 %), sledile so naložbe z ročnostjo med petimi in desetimi leti (33 %) ter naložbe z ročnostjo do dveh let (13 %). Najmanj je bilo sklenjenih naložb z ročnostjo med dvema in petimi leti (8 %). Podrobnejša struktura ročnosti je prikazana v Prilogi 6.

V kratkem povzetku lahko slovenski lizinski trg označimo kot trg, ki temelji predvsem na financiranju osebnih in komercialnih vozil ter nepremičnin. Delež teh treh vrst predstavlja cca. 80 % vseh novih naložb. V večini so financirani zasebno storitveni sektor, fizične osebe ter sektor industrije in gradbeništva. Povprečna ročnost novih naložb v letu 2009 je znašala 4,8 let.

Do leta 2009 je slovenski lizinski trg rasel, v letu 2009 pa prvič doživel padec, kar je v veliki meri posledica globalne recesije, ki je prizadela celotno gospodarstvo. Kljub temu med ključnimi slovenskimi lizinskimi ponudniki ni prišlo do večjih premikov, vsaj na področju tržnih deležev ne. Tako še naprej ostajajo vodilni Hypo Leasing, SKB Leasing, Summit Leasing, Porsche Leasing in NLB Leasing.

4 PRIMERJALNA ANALIZA: SLOVENSKI IN EVROPSKI LIZINŠKI TRG

Lizing se je kot vir financiranja v razvitih gospodarstvih v zadnjih letih močno okrepil, vse bolj pa je prisoten v razvijajočih se gospodarstvih, kjer je potreba po alternativnih virih financiranja vse večja. Razvitost in velikost posamezne države sta elementa, ki močno vplivata tudi na razvitost njenega lizinskega trga.

Pred primerjalno analizo razvitosti trgov na začetku tega poglavja izvedem še splošno primerjavo slovenskega in evropskega lizinskega trga, ki prikazuje rasti lizing trgov po posameznih evropskih državah in po posameznih vrstah lizinske opreme. Ker so podatki za Slovenijo, ki jih pripravlja Leaseurope bolj primerljivi s podatki ostalih evropskih držav, v tem poglavju za primerjalno osnovo uporabljam statistične podatke Leaseurope.

V okviru analize primerjam razvitost lizinskih trgov posameznih držav glede na BDP ter na obseg bruto investicij. Dodatno lizinske trge primerjam glede na število prebivalcev posamezne države, da bi iz primerjave izključil njeno velikost. Na podlagi rezultatov analize preverim Hipotezo 1, in sicer: da stopnja razvitosti slovenskega lizinskega trga zaostaja za stopnjo razvitosti lizinskih trgov najbolj razvitih držav EU.

4.1 Primerjalna analiza rasti lizinskega trga

4.1.1 Primerjalne rasti po posameznih državah EU

Primerjalne rasti so pripravljene na podlagi primerjave novih naložb v letu 2009 in 2008 (Tabela 15). Po podatkih Leaseurope je najmanjši padec novih naložb v letu 2009 dosegla Švica (-17 %), sledili sta Francija (-19 %) in Finska (-21 %). Slovenija je na 17. mestu z 48 % padcem. Najmanjši padec pri premičninah je prav tako dosegla Švica, na drugem mestu je bila Finska in na tretjem Portugalska. Lizing nepremičnin je medtem na nekaterih trgih

(Švedska, Velika Britanija) celo porasel, vendar na vseh ostalih trgih upadel, tako se je celoten trg nepremičnin v primerjavi z letom 2008 znižal za 31 %. Slovenija je tako v segmentu premičnin kot tudi nepremičnin po podatkih Leaseurope beležila padec v višini 48 %. S tem je bila uvrščena med države, ki so doživele največje znižanje novih naložb.

Tabela 15: Rast lizinga premičnin in nepremičnin po posameznih državah v letu 2009 in 2008

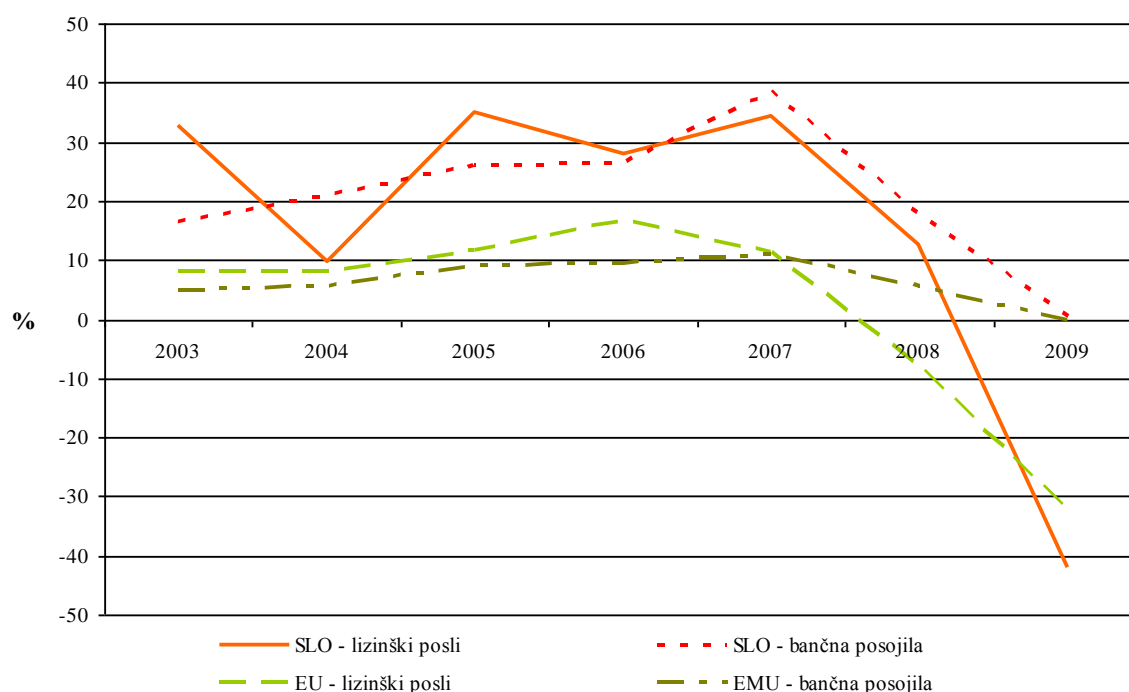
(mio €)	Premičnine			Nepremičnine			Skupaj		
	2009	2008	Indeks	2009	2008	Indeks	2009	2008	Indeks
Švica	6.070	7.303	83	76	127	60	6.146	7.431	83
Francija	27.962	35.393	79	5.394	5.831	93	33.356	41.224	81
Finska	3.024	3.817	79	27	27	100	3.051	3.844	79
Nemčija	38.850	51.200	76	1.830	3.460	53	40.680	54.660	74
Belgija	4.956	6.666	74	391	563	69	5.347	7.229	74
Portugalska	3.234	4.085	79	1.541	2.445	63	4.775	6.530	73
Švedska	7.608	10.579	72	47	28	168	7.655	10.606	72
Norveška	3.364	4.746	71	4	12	34	3.368	4.758	71
Nizozemska	7.920	11.687	68	104	72	144	8.024	11.759	68
Grčija	1.772	2.608	68	0	0	-	1.772	2.608	68
Italija	17.657	26.723	66	10.612	15.061	70	28.269	41.784	68
Danska	4.627	6.780	68	28	126	22	4.655	6.907	67
Avstrija	4.600	6.921	66	1.061	1.612	66	5.661	8.533	66
Velika Britanija	32.971	50.585	65	244	165	148	33.214	50.749	65
Slovaška	1.422	2.520	56	89	132	68	1.511	2.652	57
Poljska	4.677	8.442	55	389	929	42	5.066	9.371	54
Slovenija	737	1.404	52	372	720	52	1.108	2.124	52
Češka	2.550	4.762	54	121	463	26	2.672	5.224	51
Španija	7.077	14.994	47	1.717	2.550	67	8.794	17.544	50
Madžarska	1.481	4.064	36	199	702	28	1.680	4.766	35
Estonija	378	1.126	34	0	2	16	379	1.128	34
Bolgarija	568	1.933	29	31	150	21	598	2.083	29
Romunija	1.075	4.262	25	232	339	68	1.307	4.601	28
Latvija	262	1.047	25	2	3	69	264	1.050	25
Skupaj	184.843	273.647	68	24.510	35.518	69	209.353	309.165	68

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010.

V nadaljevanju prikazujem primerjavo letnih rasti slovenskega in evropskega trga na področju lizinga poslovnih avtomobilov ter bančnih posojil (Slika 10). Statistični podatki Banke Slovenije (v nadaljevanju BS) kažejo, da je slovenski bančni in lizingaški trg do leta 2009 rasel z bistveno višjimi stopnjami kot evropski trg. Rast preteklih let je posledica dejstva, da se je Slovenija v zadnjih letih kot posttranzicijska država nahajala v obdobju pospešene gospodarske rasti ter razvoja cestne in gradbene infrastrukture. Takšen razvoj pa potrebuje podporo bančnega sistema in obenem kot alternativo tudi lizingaški sistem.

Slovenski lizinški trg se je na podlagi prikazanih letnih rasti do leta 2009 uvrščal med trge, ki so beležili najvišje rasti, v prid lizinga pa govori tudi dejstvo, da v Sloveniji delež lizinga v bančnih posojilih po podatkih BS predstavlja približno 13 %, medtem ko ta delež v Evroobmočju znaša le okoli 4 %. Ta podatek priča o zelo razviti lizinški dejavnosti na slovenskem trgu. Zaradi tega je lizing kakovosten samostojen storitveni produkt in ne samo nadomestek klasičnega posojila.

Slika 10: Letne rasti novih lizinških naložb in danih bančnih posojil nebančnim sektorjem v obdobju 2003–2009

Opomba: V podatkih za obseg lizinških poslov evroobmočja ni Luksemburga, Irske, Cipra in Malte. Podatki za obseg lizinških poslov Slovenije so povzeti po statistiki ZBS.

Vir: BS, Poročilo o finančni stabilnosti, 2010, str. 141; Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010.

4.1.2 Primerjalne rasti po posameznih vrstah lizinške opreme

Po podatkih Leaseurope je v letu 2009 obseg novih naložb v Sloveniji najbolj upadel pri skupini ladje, letala, vlaki (-72 %), komercialnih vozilih (-59 %) ter pri skupini ostalo (-58 %). Najmanjši padec je bil dosežen pri osebnih vozilih (-38 %) in nepremičninah (-48 %).

Evropski trg je v letu 2009 v povprečju beležil nekoliko nižji upad. Odstotno so se najbolj znižale naložbe v ladje, letala in vlake (-45 %), v komercialna vozila (-39 %) ter v stroje in

proizvodno opremo (-37 %). Najnižji padec je viden pri skupini ostalo (-25 %) ter pri osebnih vozilih (-27 %).

Tabela 16: Primerjava novih naložb glede na vrsto opreme v letu 2009 in 2008

	Evropski lizinski trg					Slovenski lizinski trg*				
	2009		2008		09/08	2009		2008		09/08
	(mrd €)	(%)	(mrd €)	(%)	Indeks	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	Indeks
Stroji in proizv. opr.	37	18	59	19	63	87	8	190	9	46
Rač. in pisarn. opr.	15	7	21	7	70	5	0	11	1	43
Komercialna vozila	33	16	54	17	61	124	11	301	14	41
Osebna vozila	79	38	108	35	73	456	41	733	35	62
Nepremičnine	25	12	36	11	69	372	34	720	34	52
Ladje, letala, vlaki	9	4	17	5	55	10	1	37	2	28
Ostalo	11	5	15	5	75	55	5	131	6	42
Skupaj	209	100	309	100	68	1.108	100	2.124	100	52

Opomba: * Podatki posameznih vrst premičnin Slovenije so ocenjeni na podlagi deleža teh vrst, kot ga prikazuje statistika ZBS, saj statistika Leaseurope tovrstne razdelitve po posameznih državah ne prikazuje. Prikazuje namreč zgolj združeno statistiko.

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010; ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010.

Značilnost slovenskega lizinskega trga je, da ima v primerjavi z evropskim trgom v strukturi bistveno večji delež nepremičnin. V letu 2009 in 2008 je delež novih naložb v nepremičnine, gledano na celoten slovenski lizinski trg, po podatkih Leaseurope, znašal 34 %. Po podatkih Leaseurope je ta delež na evropskem trgu znašal v letu 2009 le 12 %, v letu 2008 pa le 11 %. Večji delež nepremičnin na slovenskem trgu pripisujem investicijam v izgradnjo novih stanovanjskih objektov ter gradnji novih industrijskih in trgovskih centrov.

Nadaljnja primerjava kaže, da imata slovenski in evropski lizinski trg v strukturi novih naložb pri financiranju osebnih vozil podoben delež (cca. 40 %), medtem ko je delež strojev in proizvodne opreme v Evropi za približno 10 odstotnih točk višji kot v Sloveniji. Evropski trg vsebuje tudi nekoliko višje deleže pri komercialnih vozilih, računalniški in pisarniški opremi ter skupini ladje, letala, vlaki.

4.2 Predstavitev izbranih držav EU in njenih največjih ponudnikov lizinskih storitev

V tem podpoglavju na kratko predstavljam lizinski trg po posameznih (izbranih) državah EU in posamezna lizinska podjetja, ki jih zajemam v primerjalni analizi poslovanja v petem poglavju. Poleg Slovenije sem v primerjavo vključil Nemčijo, Italijo, Francijo,

Nizozemsko ter Avstrijo. To so tudi države, v katerih ima sedež večina pomembnejših ponudnikov lizinskih storitev na evropskem lizinskem trgu. Države sem izbral v povezavi s kriteriji, na podlagi katerih sem izbral tudi primerna podjetja, ki jih analiziram v naslednjem poglavju. To so: država je med največjimi po obsegu sklenjenih novih lizinskih naložb v letu 2009; podjetje, ki posluje v izbrani državi, je med največjimi po obsegu sklenjenih novih lizinskih naložb v letu 2009 ter tretji kriterij, ki se nanaša na dejansko razpoložljivost podatkov.

Primerjati slovenski trg z evropskim se zdi smiselno v primeru, da Slovenijo primerjam z državami z največjim lizinskim trgom ter slovenska lizinska podjetja s tujimi lizinskimi podjetji, ki prav tako veljajo za največja na evropskem lizinskem trgu.

Med izbranimi državami je Slovenija tista, ki je v letu 2009 zabeležila največji padec novih naložb; sledita ji Avstrija in Italija. Najnižji padec je dosegla Francija, nekoliko večjega od nje pa sta dosegli Nemčija in Nizozemska.

Največji lizinski ponudniki na slovenskem trgu so bili v letu 2009 Hypo Leasing, SKB Leasing, Summit Leasing, Porsche Leasing in NLB Leasing. Slednji je tudi največji med lizinskimi podjetji v Sloveniji, katerih kapital pripada večinoma slovenskim lastnikom in ga zato lahko uvrščamo tudi kot največjega »domačega« ponudnika lizinskih storitev. Kot takšen se je v letu 2009, kot edino slovensko podjetje, uvrstil na 58. mesto lestvice 75-ih največjih lizinskih ponudnikov na evropskem trgu, ki je pripravljena s strani Leaseurope. Celotna lestvica je predstavljena v Prilogi 8.

Največja ponudnika v Nemčiji na zgoraj omenjeni lestvici sta Deutsche Leasing A.G. (v nadaljevanju Deutsche Leasing) in Volkswagen Leasing G.m.b.H., v Italiji sta največja UniCredit Leasing S.p.A. (v nadaljevanju Unicredit Leasing) in Leasint S.p.A., v Franciji pa BNP Paribas Leasing Solutions, Societe Generale Equipment Finance ter Credit Agricole Leasing & Factoring (v nadaljevanju Credit Agricole Leasing). Največji nizozemski podjetji sta ING Lease Belgium S.A. in De Lage Landen International B.V. (v nadaljevanju De Lage Landen), v Avstriji pa Raiffeisen Leasing G.m.b.H. (v nadaljevanju Raiffeisen Leasing) (Leaseurope, Market Trends & Research, Ranking 2009).

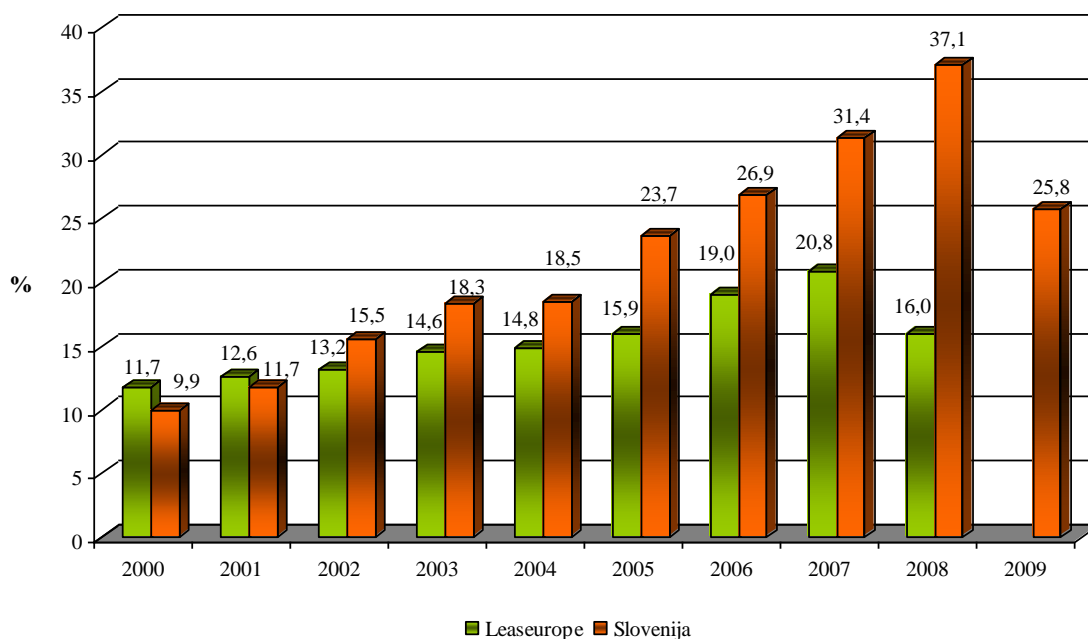
Vsa omenjena tuja lizinska podjetja poslujejo z veliko višjimi obsegi lizinskih naložb kot katerokoli lizinsko podjetje v Sloveniji.

4.3 Stopnja razvitosti slovenskega lizinskega trga in lizinskih trgov v izbranih državah EU

Investicije predstavljajo pomemben dejavnik razvoja gospodarstva, za izvedbo pa potrebujejo finančne vire, med katere sodijo tudi lizinske storitve. Kazalnik delež lizinskih poslov v bruto investicijah (angl. *leasing penetration rate*) zato nazorno kaže, kakšen vpliv

ima lizing pri samem razvoju gospodarstva. Iz Slike 11 je razvidno, da je v Sloveniji in EU do leta 2009 lizing pridobival na pomenu, saj se je njegov delež v bruto investicijah nenehno povečeval. Zanimivo je tudi dejstvo, da je ta delež v Sloveniji bistveno višji kot znaša povprečje EU. Po podatkih BS je v Sloveniji v letu 2009 znašal 26 %, v letu 2008 kar 37 %, medtem ko je ta delež v letu 2008 na evropskem trgu dosegel vrednost 16 %. Podatka za leto 2009 za evropski trg BS ne navaja.

Slika 11: Delež lizinskih poslov v bruto investicijah v obdobju 2000–2009

Opomba: Podatki Leaseurope vključujejo vse članice EU razen Luksemburga, Irske, Litve, Cipra in Malte; poleg članic pa tudi Norveško, Švico, Rusijo in Srbijo. Zaradi primerljivosti s podatki Leaseurope so za investicije upoštevane bruto investicije v osnovna sredstva brez investicij v stanovanjske zgradbe.

Vir: BS, Poročilo o finančni stabilnosti, 2010, str. 140.

Delež lizinskih poslov v bruto investicijah je v Sloveniji največji porast dosegel v letih 2005 in 2008, v Evropi pa v letih 2006 in 2008.

4.3.1 Obseg novih naložb na število prebivalstva

Velikost države oziroma število njenih prebivalcev pomembno vpliva na obseg novih naložb in velikost celotne lizinske dejavnosti. Ker morajo biti podatki po posameznih državah med seboj primerljivi, je potrebno obseg novih naložb in obseg neodplačanih glavnih izračunati na posameznega prebivalca.

Iz Tabele 17 je razvidno, da je Slovenija med primerjanimi državami po številu prebivalcev najmanjša, prav tako po obsegu novih naložb in obsegu neodplačanih glavnice v letu 2009. Nadaljnji izračuni pa kažejo, da je Slovenija, kljub svoji majhnosti, po obsegu novih naložb na prebivalca s 545 € na drugem mestu, kjer sledi Avstriji, ki je v tem merilu najboljša (678 € novih naložb na prebivalca). V letu 2008 je bila Slovenija s 1.057 € celo vodilna, sledila ji je Avstrija s 1.026 € novih naložb na prebivalca. Ostale države so bile po tem kriteriju za omenjenima državama v letu 2008 močno slabše, medtem ko so bile v letu 2009 vse države veliko bolj enakovredne.

Tabela 17: Obseg lizinga in število prebivalstva po posameznih državah v letu 2009 in 2008

	Nove naložbe	Neodplačane glavnice	Število prebivalstva	Nove naložbe/prebivalca		Glavnice/prebivalca	
	2009	2009	2009	2009	2008	2009	2008
	(mio €)	(mio €)	(mio €)	(€)		(€)	
Nemčija	40.680	142.300	82,0	496	665	1.735	1.751
Italija	28.269	128.259	60,0	471	701	2.136	2.296
Francija	33.356	82.623	64,4	518	644	1.284	1.306
Nizozemska	8.024	10.000	16,5	487	717	607	679
Avstrija	5.661	24.596	8,4	678	1.026	2.944	3.017
Slovenija	1.108	3.703	2,0	545	1.057	1.823	2.002

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010; Eurostat, Statistics, 2010.

Obseg novih naložb je predvsem odraz uspešnosti lizinške dejavnosti v določenem letu; bolj reprezentativen podatek o razvitosti posameznega lizinškega trga zato predstavlja obseg neodplačanih glavnice ob koncu posameznega leta. V tem pogledu izstopa Avstrija, ki je imela ob koncu leta 2009 na posameznega prebivalca kar 2.944 € neodplačnih lizinških glavnice. Na drugem mestu je Italija z 2.136 € in na tretjem Slovenija s 1.823 € neodplačanih glavnice na prebivalca. Najnižje na lestvici so: Nizozemska, Francija in Nemčija. Nizozemska je hkrati na najnižjem mestu, tudi merjeno po prvem kriteriju, torej obsegu novih naložb na prebivalca.

4.3.2 Obseg novih naložb na BDP

V Tabeli 18 je za izbrane države prikazan obseg novih naložb in BDP, delež novih naložb v BDP ter rast lizinga in BDP v letu 2009.

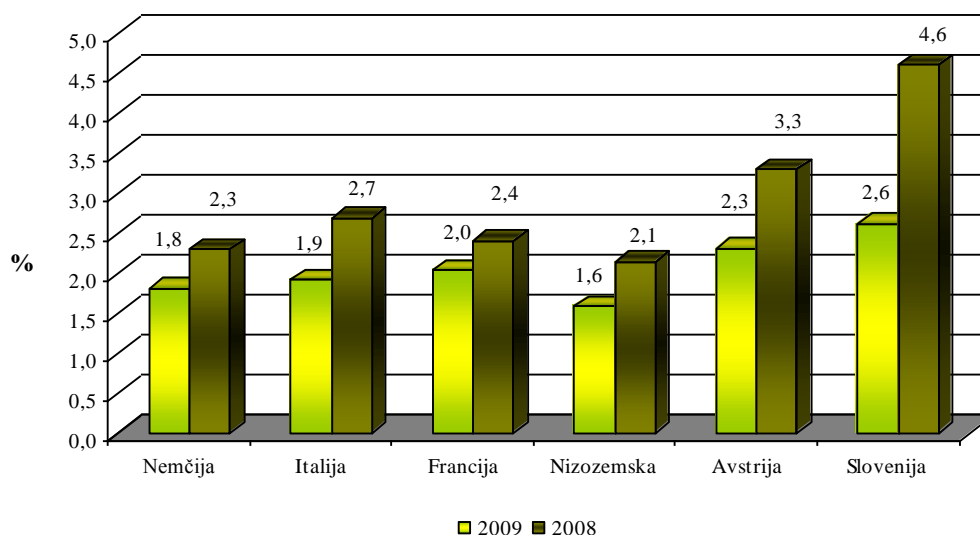
Tabela 18: Primerjava novih naložb in BDP po posameznih državah v letu 2009

	Nove naložbe	BDP	Delež novih naložb v BDP		Indeks 2009/2008	
	2009	2009	2009	2008	lizing	BDP
	(mio €)	(mio €)	(%)		(%)	
Nemčija	40.680	2.242.041	1,8	2,3	74	94
Italija	28.269	1.471.644	1,9	2,7	68	95
Francija	33.356	1.637.681	2,0	2,4	81	96
Nizozemska	8.024	508.277	1,6	2,1	68	92
Avstrija	5.661	244.656	2,3	3,3	66	94
Slovenija	1.108	42.363	2,6	4,6	52	92

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010; Eurostat, Statistics, 2010.

Med primerjanimi državami je Slovenija v letu 2009 beležila največji padec tako lizinga kot tudi BDP; tudi vse ostale države so v obeh merilih doživele padec. Kot sem že omenil, so najnižji padec novih naložb dosegli v Franciji in Nemčiji, BDP pa se je najmanj znižal v Franciji in Italiji.

Slika 12: Delež novih naložb v BDP po posameznih državah v letu 2009 in 2008

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010; Eurostat, Statistics, 2010.

Največji delež novih naložb v BDP je v letu 2009 z 2,6 % imela Slovenija, sledita Avstrija z 2,3 % in Francija z 2,0 %. Nadalje sledijo Italija, Nemčija in Nizozemska. V letu 2008 so bili doseženi nekoliko višji deleži; tudi vrstni red držav je bil zelo podoben. Slovenija je bila prav tako vodilna, le na tretjem mestu sta bili zamenjani Francija in Italija. Nižji delež

novih naložb v BDP v letu 2009 je logična posledica močnega padca novih naložb v primerjavi z rahlim upadom BDP.

Poleg splošne primerjave slovenskega in evropskega lizinškega trga, ki vključuje rasti lizinga premičnin in nepremičnin ter pretekle rasti celotne dejavnosti, sem s podrobnejšo analizo po posameznih izbranih državah pridobil rezultate, spoznanja in dejstva o razvitosti posameznih trgov. Tako sem lizinško dejavnost v Sloveniji primerjal z nekaterimi najrazvitejšimi evropskimi državami in njihovo lizinško dejavnostjo. V podrobnejši analizi sem se osredotočil predvsem na pokazatelje, ki kažejo delež lizinških poslov v bruto investicijah, obseg lizinga na število prebivalstva ter obseg novih lizinških naložb v BDP.

Na osnovi opravljene analize ne morem potrditi Hipoteze 1: **Stopnja razvitosti slovenskega lizinškega trga zaostaja za stopnjo razvitosti lizinških trgov najbolj razvitih držav EU.** Ugotovil sem ravno nasprotno, to je, da je bila Slovenija do leta 2009 med evropskimi državami, katere lizinška dejavnost je zabeležila najvišje rasti, ob tem pa ima tudi bistveno višji delež lizinških poslov v bruto investicijah od evropskega povprečja. Tudi v primerjavi z ostalimi petimi, na splošno bolj razvitimi državami (merjeno glede na BDP na prebivalca), je Slovenija tista, ki je bila v letu 2008 vodilna po obsegu novih naložb na prebivalca, v letu 2009 pa na drugem mestu, takoj za vodilno Avstrijo. Pri primerjavi obsega neodplačanih glavnih na posameznega prebivalca je bila Slovenija med primerjanimi državami v letu 2009 in 2008 na tretjem mestu. Kot zadnje merilo, po katerem je bila Slovenija v letu 2009 in 2008 prav tako vodilna, pa je obseg novih naložb v BDP. Tako je bila boljša od ostalih, torej Nemčije, Italije, Francije, Nizozemske in Avstrije.

Sicer je potrebno ob rezultatih tovrstne primerjave upoštevati dejstvo omejenosti analize (v smislu relativno majhnega obsega primerjanih podatkov oziroma kategorij), kljub vsemu pa lahko na podlagi uporabljenih metod izpostavim dovolj reprezentativen zaključek.

4.4 Slovenski in evropski lizinški trg v prihodnjih letih

Na podlagi proučevanja preteklih gibanj na slovenskem in evropskem lizinškem trgu, kjer velikih odstopanj po posameznih letih nismo zaznali, podajam svoje mnenje tudi glede bodočih pričakovanj in razvojne usmerjenosti lizinške dejavnosti. V kolikor se ob koncu leta 2007 svetovna gospodarska recesija ne bi pričela in dodatno okrepila v nadaljnjih letih, bi za lizinško dejavnost pričakovali, da se bo le-ta tudi v naslednjih letih razvijala podobno kot v preteklosti. Torej, pričakovali bi okrog 10 % povprečno rast na območju EU ter okrog 15–25 % povprečno rast na območju Slovenije. Velikih strukturnih sprememb znotraj vrst opreme prav tako ne bi pričakovali, kar pomeni, da bi večino evropskega lizinškega trga predstavljala osebna in komercialna vozila ter proizvodna oprema. V Sloveniji bi lahko še vedno pričakovali večino naložb v osebna vozila in nepremičnine.

Ker pa recesija še vedno traja, zgoraj predstavljenega razvoja lizinske dejavnosti vseeno ne moremo pričakovati. Sem mnenja, da bo lizinski trg tudi v nekaj naslednjih letih v povprečju stagniral, predvsem na trgu Slovenije pa lahko v letu 2010 pričakujemo dodaten padec dejavnosti. Takšne pesimistične napovedi so posledica slabše likvidnosti gospodarstva in splošnega finančnega krča ter s tem povezanim upadom novih investicij, nižjim povpraševanjem ter vse večji nesposobnosti realnega sektorja po pridobitvi novih likvidnih sredstev. Posledično pričakujemo vse težje odplačevanje obveznosti posameznih podjetij, znižalo pa se bo tudi povpraševanje po lizinskih storitvah.

Po drugi strani bodo v težave zašla tudi sama lizinska podjetja, predvsem tista, ki imajo v svojih portfeljih veliko slabih naložb. Verjetno je, da bodo zapadla v velike izgube ter postajala manj likvidna. Posledica recesije je namreč tudi manj razpoložljivih virov, ki jih lizinska podjetja potrebujejo za refinanciranje svoje dejavnosti. Tako se bodo nekatera znašla v situaciji, ko bodo morala bistveno znižati obseg poslovanja. Na podlagi tega ocenjujem, da bo v prihajajočih letih možno beležiti znižanje celotnega lizinskega trga v primerjavi s preteklimi leti.

Ob tem trenutni trendi nakazujejo dvig prodajnih cen lizinskih storitev ter zaradi slabše likvidnosti podjetij tudi krajše ročnosti lizinskih naložb. Na evropskem trgu sicer glede same strukture (premičnine, nepremičnine) ne pričakujemo sprememb, bo pa do teh verjetno prišlo na slovenskem lizinskem trgu. Menim, da se bo v naslednjih letih znižal obseg financiranih nepremičnin preko lizinske dejavnosti ter se nekoliko približal povprečju, ki velja na evropskem trgu in znaša okrog 10–15 %.

Prav tako sem mnenja, da večjih rasti v nekaj naslednjih letih ne moremo pričakovati, bolj verjetni so celo padci dejavnosti. Bistveno se bodo spremenili tudi pogoji, po katerih bodo lizinska podjetja prodajala svoje storitve, pri sklepanju novih naložb pa bodo veliko bolj previdna kot v preteklih letih.

5 ANALIZA POSLOVANJA SLOVENSКИH IN EVROPSKIH LIZINSKIH PODJETIJ

V tem poglavju podam analizo lizinskih podjetij z vidika poslovne uspešnosti šestih največjih slovenskih lizinskih podjetij ter petih večjih lizinskih podjetij iz izbranih držav EU. Velikost slovenskih podjetij opredelim na osnovi obsega novih lizinskih naložb, ki so jih podjetja sklenila v letu 2009, tuje države in njihove predstavnike pa opredelim s tremi kriteriji (država je med največjimi po obsegu novih lizinskih naložb v letu 2009; podjetje, ki deluje v tej državi je prav tako med največjimi po obsegu novih lizinskih naložb v letu 2009; razpoložljivost podatkov) na podlagi katerih izvedem njihovo izbiro. Osnova primerjanih podatkov izhaja iz računovodskih izkazov posameznih družb, ki jih pridobim na spletnih portalih in v spletnih poslovnih bazah. Primerjavo izvedem s pomočjo izbranih finančnih kazalnikov in z združevanjem le-teh, na podlagi rezultatov pa preverim drugo

hipotezo. V zaključni fazi poglavja podam glavne ugotovitve ter preverim tretjo hipotezo glede povezanosti stopnje razvitosti izbranih držav ter poslovno uspešnostjo njenih največjih ponudnikov liziških storitev.

5.1 Zasnova analize in uporabljene metode

Analiza poslovanja nas seznanja s poslovanjem konkretnega podjetja in služi za izboljšanje poslovanja le-tega ter medsebojno primerjavo z večjim številom ostalih podjetij. Najbolj pogosto uporabljena osnova analize poslovanja so računovodski izkazi, ki so del računovodskega poročanja in predstavljajo finančna stanja in posle, ki jih je imelo podjetje v določenem obdobju.

Pri analiziranju računovodskih izkazov pogostokrat uporabljamo tri vrste analiz, in sicer: vodoravno in navpično analizo ter analizo s kazalniki. Pri vodoravni analizi primerjamo postavke v računovodskih izkazih predhodnega obdobja s postavkami zadnjega obdobja, pri navpični analizi primerjamo posamezne postavke v računovodskih izkazih z izbrano osnovo znotraj istega leta, analiza s kazalniki pa nam prikazuje matematično povezavo med dvema količinama. Poznamo tri vrste kazalnikov, in sicer: stopnjo udeležbe, indeks ter koeficient. Kazalnik kot sam nima prevelikega pomena oziroma vrednosti, vendar ob primerjavi z vrednostjo istega kazalnika znotraj podjetja v različnih letih ali ob primerjavi z vrednostjo kazalnika sorodnih podjetij ali ob primerjavi z vrednostjo kazalnikov panoge, pridobi na moči in uporabnosti (Weygandt & Kieso, 1995, str. 629–635).

5.2 Primerjalna analiza

Finančni analitiki na splošno uporabljajo dve merili pri finančnih primerjavah. Prvo merilo je trend, to je primerjava skozi več let. Drugo merilo, ki ga prav tako pogosto uporabljajo, pa je primerjava podjetja s podobnimi podjetji ter s povprečjem v panogi (Meigs R. F., Meigs M. A., Bettner & Whittington, 1996, str. 372). Slednjo bom v tem poglavju uporabil tudi sam.

Na začetku primerjalne analize ugotavljam, katere postavke izkaza uspeha in izkaza poslovnega izida ter kateri kazalniki najbolj reprezentativno odražajo poslovno uspešnost posameznega podjetja. Po določitvi širšega nabora postavk sem pričel z iskanjem teh podatkov v okviru računovodskih izkazov in letnih poročil posameznih slovenskih in tujih liziških podjetij. Pridobljene podatke sem analiziral in združil ter določil način za ugotavljanje uspešnosti posameznega podjetja.

Zaradi splošne omejenosti pri zbiranju podatkov, sem se v analizi osredotočil na primerjavo osnovnejših kazalnikov in parametrov, saj je za konkretnejše in bolj podrobne analize potreben celovitejši nabor podatkov, ki pa mi ga ni uspelo zagotoviti za tolikšen obseg podjetij. Posledično je potrebno pri predstavljenih rezultatih analize vseskozi

upoštevati to omejenost in ozkost izvedene primerjave, vseeno pa lahko iz predstavljenih kazalnikov in parametrov povlečemo delne zaključke, ki so mi služili za preverjanje v začetku zastavljenih hipotez.

S primerjalno analizo slovenskih in tujih podjetij želim ugotoviti, ali slovenska lizinška podjetja poslujejo uspešno in kakšna je ta uspešnost v primerjavi s primerljivimi tujimi podjetji. Hkrati preverjam, kakšna je povezava med razvitostjo posamezne države in uspešnostjo podjetja, ki v njej deluje. Glede na rezultate bom potrdil ali ovrgel Hipotezo 2 in Hipotezo 3, ki sem ju oblikoval pred pričetkom raziskave.

Cilj primerjalne analize je predstaviti kazalnike, ki izražajo uspešnost podjetja, razmere v poslovanju ter dokazati vpliv posameznih postavk, dobljenih iz računovodskih izkazov, glede na dobičkonosnost sredstev in kapitala. Ob tem želim prikazati, kako lahko z razpoložljivimi in javno dostopnimi podatki pridemo do dobre ocene o poslovanju nekega podjetja.

Pri **zbiranju informacij** oziroma podatkov, potrebnih za izvedbo analize kot osnovni vir, uporabljam računovodske izkaze, ki sem jih pridobil iz letnih poslovnih in računovodskih poročil posameznih podjetij. Pri tem sem se omejil na leto 2009, s tem pa izločil možnost nekonsistentnega primerjanja, ki bi se v primeru obravnave daljšega obdobja lahko pojavilo. Eden razlog je ta, da podatkov nekaterih podjetij za več preteklih let nisem uspel pridobiti, drugi razlog pa je ta, da so se znotraj posameznih podjetij v preteklih letih izvajala lastniško-organizacijska prestrukturiranja, ki bi primerljivost podatkov lahko zameglila. Ob tem analiza zajema predvsem kazalnike, ki so v osnovi opredeljeni na letni ravni in izražajo določeno vrednost za točno določeno poslovno leto.

Pri pridobivanju informacij za slovenska lizinška podjetja posebnih težav nisem imel, saj so ti podatki dostopni na nekaterih javnih spletnih portalih in spletnih portalih posameznih podjetij, so se pa zato pojavile težave ob zbiranju informacij tujih lizinških podjetij. V začetni fazi sem imel namen analizirati največja lizinška podjetja v državah članicah, ki so največje lizinške ponudnice na evropskem lizinškem trgu in jih primerjati z največjimi slovenskimi podjetji (merjeno po obsegu novih naložb). Ker vseh potrebnih podatkov tujih podjetij na podlagi teh kriterijev na spletu ni bilo mogoče pridobiti, sem izbor držav in podjetij opredelil z dodatnim kriterijem razpoložljivosti podatkov. Tako je analiza izvedena na kriterijih, ki sem jih izbral za osnovo tudi v podpoglavju, kjer predstavljam izbrane države EU in jih medsebojno primerjam. To so:

- država je med največjimi po obsegu sklenjenih novih lizinških naložb v letu 2009;
- podjetje, ki posluje v izbrani državi, je med največjimi po obsegu sklenjenih novih lizinških naložb v letu 2009;
- razpoložljivost podatkov.

Kljub vsem problemom pri zbiranju podatkov sem v analizo vključil podjetja, ki dovolj reprezentativno predstavljajo določen lizinski trg ter hkrati prihajajo iz držav, ki veljajo za večje ponudnice lizinga tako po obsegu novih naložb kot tudi obsegu neodplačanih glavnih. Izmed petih tujih podjetij, ki jih primerjam v analizi, so štiri uvrščena med prvo osmerico največjih evropskih liziških podjetij po obsegu novih naložb v letu 2009, peto podjetje (avstrijski Raiffeisen Leasing) pa je uvrščeno na triindvajseto mesto. Sicer so to v primeru nemškega, italijanskega in avstrijskega trga največji predstavniki leta 2009, v primeru francoskega trga tretje največje podjetje in v primeru nizozemskega trga drugo največje podjetje.

Analiza je pripravljena za leto 2009, saj je to zadnje leto, za katero sem še lahko zagotovil ustrezne podatke za njeno izdelavo.

5.2.1 Opredelitev finančnih kazalnikov

Za izračun kazalnikov uporabljam informacije in podatke, ki prihajajo iz računovodskih izkazov, in sicer po Simčiču (2004, str. 1) dveh temeljnih računovodskih izkazov, med katere uvršča izkaz stanja in izkaz poslovnega izida. Prvi prikazuje trenutno stanje posameznih vrst sredstev in obveznosti do virov, drugi pa nam daje informacije o prihodkih, odhodkih ter poslovnem izidu.

V analizi največ pozornosti namenjam dobičkonosnosti posameznih podjetij, posledično pa izračunom kazalnikov dobičkonosnosti. Izpostavljam predvsem dva, ki sta v praksi najpogosteje uporabljena. To sta dobičkonosnost sredstev in dobičkonosnost kapitala. Poleg tega v analizo vključujem še splošno vodoravno analizo rasti bilančne vsote ter rasti prihodkov, za bolj podroben pogled v posamezno podjetje pa dodajam še razmerje med bilančno vsoto in posameznim zaposlenim.

Kazalnik dobičkonosnosti sredstev (angl. *Return on Total Assets – ROA*). Kazalnik dobičkonosnosti sredstev (1) kaže razmerje med dobičkom in vloženi sredstvi. Kot rezultat se lahko uporabi več oblik dobička, zato obstaja več različic tega kazalnika.

$$\text{Kazalnik dobičkonosnosti sredstev} = \frac{\text{dobiček}}{\text{povprečna sredstva}} \quad (1)$$

Ta kazalnik je za lastnike oziroma investitorje med najpomembnejšimi, saj izraža uspešnost posloводства z uporabo obstoječih sredstev.

Kazalnik dobičkonosnosti kapitala (angl. *Return on Common Equity – ROE*). Kazalnik dobičkonosnosti kapitala (2) je definiran po obrazcu:

$$\text{Kazalnik dobičkonosnosti kapitala} = \frac{\text{dobiček}}{\text{povprečni kapital}} \quad (2)$$

Kazalnik izraža razmerje med dobičkom in kapitalom. Podjetju poda informacijo, koliko denarnih enot dobička je ustvarila na eno denarno enoto kapitala (Benedik, 2003, str. 34-41).

5.2.2 Primerjalna analiza s pomočjo finančnih in računovodskih kazalnikov

Dejansko uspešnost posameznega podjetja ocenjujem z rangiranjem po posameznem kazalniku. Pri vsakem kazalniku primerjana podjetja razvrstim od ena do šest (slovenski trg s šestimi primerjanimi podjetji) oziroma od ena do osem (evropski trg z osmimi primerjanimi podjetji) glede na to, kako je bilo posamezno podjetje uspešno. Prvo mesto na lestvici sem dodelil podjetju, ki je bilo glede na kazalnik najuspešnejše, zadnje mesto pa podjetju, ki je bilo glede na izbrani kazalnik ocenjeno kot najmanj uspešno.

Rezultate predstavljam v dveh tabelah, ločeno za slovenska lizinska podjetja in ločeno za primerjavo evropskih z izbranimi slovenskimi lizinskimi podjetji. Na koncu sem range po posameznih kazalnikih in po podjetjih seštel in jih pretvoril v točke. Najbolj uspešno podjetje je tisto, ki ima na podlagi analize najnižje število točk oziroma najnižjo skupno vsoto rangov primerjanih kazalnikov. Osnovni finančno-poslovni podatki slovenskih in evropskih lizinskih podjetij, iz katerih izhajajo izračunani kazalniki, so prikazani v Prilogi 9.

V nadaljevanju so v Tabeli 19 in Tabeli 20 prikazani podatki o uspešnosti domačih in tujih lizinskih podjetij v letu 2009 glede na pet različnih kazalnikov:

- rast bilančne vsote;
- rast prihodkov;
- dobičkonosnost kapitala pred davki (ROE);
- dobičkonosnost sredstev pred davki (ROA);
- bilančna vsota na zaposlenega.

V Tabeli 19 primerjam šest največjih slovenskih lizinskih podjetij (merjeno po obsegu novih naložb) in pet kazalnikov, na podlagi katerih ocenjujem poslovno uspešnost posameznega podjetja. Glede na izračunane kazalnike podjetja rangiram od najboljšega do najslabšega, seštejem range vseh kazalnikov ter podjetja razvrstim po uspešnosti.

Tabela 19: Primerjava poslovne uspešnosti slovenskih liziških podjetij v letu 2009

Podjetje / skupna razvrstitev	Seštevek rangov	Rast BV 2009/2008		Rast prihodkov 2009/2008		ROE (pred davki)		ROA (pred davki)		BV / zaposlenega		
		%	Rang	%	Rang	%	Rang	%	Rang	Tisoč €	Rang	
Unicredit Leasing	1	14	104	1	67	6	13,5	1	0,10	3	5.420	3
SKB Leasing	2	17	90	6	72	3	11,4	2	1,17	2	4.862	4
Summit Leasing	3	18	96	3	108	1	-7,7	4	-0,37	4	2.402	6
Porsche Leasing	4	18	91	5	70	4	10,7	3	1,73	1	3.250	5
Hypo Leasing	5	19	101	2	69	5	-34,4	6	-0,88	5	13.255	1
NLB Leasing	6	19	92	4	78	2	-20,1	5	-1,32	6	6.917	2

Opomba: Podatki so izvzeti iz revidiranih finančnih izkazov podjetij. Podatek, uporabljen za izračun BV na zaposlenega, upošteva povprečno število zaposlenih v letu 2009.

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), Javna objava letnih poročil (JOLP), 2010; Portal iBON, Poenotena bilanca podjetja SKB Leasing d.o.o. za leto 2009, 2010.

Ob upoštevanju splošne omejenosti analize, se je za najuspešnejše liziško podjetje na slovenskem trgu izkazalo podjetje Unicredit Leasing, ki je v primerjalni analizi doseglo najmanj točk po primerjanih kazalnikih. Od petih primerjalnih kazalnikov je najuspešnejše v dveh (rast BV, ROE). Drugi po uspešnosti je SKB Leasing, na tretjem mestu pa z najvišjo rastjo prihodkov med analiziranimi podjetji Summit Leasing. Najmanj uspešna podjetja glede na izbrane kazalnike so Porsche Leasing, Hypo Leasing in NLB Leasing.

Na podlagi rezultatov primerjalne analize slovenskih liziških podjetij ne morem zagotovo ugotoviti, katera vrsta podjetij bolj uspešno posluje. Na vrhu sta namreč Unicredit Leasing in SKB Leasing, ki veljata za univerzalna ponudnika liziških storitev, vendar sta že na tretjem in četrtem mestu predstavnika, ki se ukvarjata zgolj z lizingom vozil in delujeta v okviru lastnika distributerja vozil (Summit Leasing, Porsche Leasing). Na petem in šestem mestu sta zopet univerzalna ponudnika, zato ne morem trditi, da je univerzalna ponudba uspeh do uspešnejšega poslovanja. Vsekakor pa lahko potrdim, da je posledica univerzalne ponudbe višja BV na zaposlenega, saj imajo ta podjetja v portfeljih tudi nepremičnine, ki veljajo za naložbe višjih vrednosti.

Iz analize prav tako ne izhaja, da so uspešnejša tista podjetja, ki veljajo za večja (merjeno tako po višini BV kot tudi po obsegu novih naložb v posameznem letu), ampak v primeru BV celo nasprotno. Tri podjetja, ki imajo najvišjo BV (Hypo Leasing, NLB Leasing, Porsche Leasing), so se v analizi uvrstila na zadnja tri mesta. Povzamem torej lahko, da so bila v letu 2009 med primerjanimi podjetji uspešnejša tista, ki so po višini BV manjša. Obseg novih naložb na drugi strani ne kaže vzporednic z uspešnostjo liziškega podjetja v posameznem letu.

Ker je v analizo slovenskih lizinskih podjetij vključeno le eno podjetje s pretežno slovenskim lastniškim kapitalom (NLB Leasing), na njegovi osnovi ne morem trditi, da so podjetja z »domačim« lastniškim kapitalom manj uspešna od tistih s »tujim« lastniškim kapitalom.

V nadaljevanju v Tabeli 20 prikazujem rezultate primerjalne analize evropskih lizinskih podjetij, zraven pa so dodana prva tri uvrščena podjetja iz primerjalne analize slovenskih podjetij. Več slovenskih podjetij v analizo evropskih lizinskih podjetij vključujem iz razloga, da bodo rezultati bolj primerljivi oziroma lažje interpretirani, saj bi v primeru zajetja le enega podjetja le-ta lahko izgubil pomen v primerjavi s petimi evropskimi. Primerjalna analiza je narejena na podlagi enakih predpostavk, primerjanih kazalnikov in rangiranja kot v primeru primerjalne analize slovenskih lizinskih podjetij. Razlika je le v večjem številu podjetij in razvrstitvi (točke od ena do osem).

Tabela 20: Primerjava poslovne uspešnosti evropskih lizinskih podjetij v letu 2009

Podjetje / skupna razvrstitev	Seštevek rangov	Rast BV 2009/2008		Rast prihodkov 2009/2008		ROE (pred davki)		ROA (pred davki)		BV / zaposlenega		
		%	Rang	%	Rang	%	Rang	%	Rang	Mio €	Rang	
Deutsche Leasing (DE)	1	16	108	1	112	1	7	6	0,2	5	7,2	3
Unicredit Leasing (IT)	2	18	103	4	70	7	8	4	0,5	2	34,6	1
De Lage Landen (NL)	3	18	103	3	101	3	11	3	0,5	3	5,1	6
Credit Agricole Leasing (FR)	4	20	98	5	84	4	8	5	0,3	4	16,3	2
Unicredit Leasing (SI)	5	21	104	2	67	8	14	1	0,1	6	5,4	4
SKB Leasing (SI)	6	24	90	8	72	6	11	2	1,2	1	4,9	7
Summit Leasing (SI)	7	30	96	6	108	2	-8	7	-0,4	7	2,4	8
Raiffeisen Leasing (AT)	8	33	91	7	79	5	-16	8	-0,6	8	5,2	5

Opomba: Podatki tujih podjetij so izvzeti iz konsolidiranih finančnih izkazov, podatki slovenskih podjetij pa iz revidiranih finančnih izkazov. Podatek, uporabljen za izračun BV na zaposlenega, pri slovenskih podjetjih upošteva povprečno število zaposlenih v letu 2009, medtem ko pri tujih podjetjih upošteva dejanska stanja zaposlenih ob koncu leta 2009.

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPEŠ), Javna objava letnih poročil (JOLP), 2010; Credit Agricole Leasing, Annual Report 2009; De Lage Landen, 2009 Year in Review; Deutsche Leasing, Geschäftsberichte 2008/2009; Rabobank Group, Report 2009; Raiffeisen Leasing, Geschäfts und Nachhaltigkeitsbericht 2009; Unicredit Leasing, Relazioni e Bilancio 2009.

V analizi sta se, upoštevajoč vseh pet kazalnikov, kot najuspešnejša izkazala nemški Deutsche Leasing ter italijanski Unicredit Leasing. Prvi je najuspešnejši v dveh kazalnikih (rast BV, rast prihodkov), drugi pa v BV na zaposlenega. Na tretje mesto se je uvrstil nizozemski De Lage Landen, ki je dosegel enak seštevek rangov kot drugo uvrščeni Unicredit Leasing, vendar se v analizi v nobenem kazalniku ni izkazal za najuspešnejšega, zato sem ga posledično uvrstil na tretje mesto. Četrto najbolj uspešno podjetje glede na izbrane kazalnike je francoski Credit Agricole Leasing, ki prav tako ni bil najuspešnejši pri nobenem kazalniku. Peti najuspešnejši je slovenski Unicredit Leasing, ki ima izmed izbranih podjetij najvišji ROE. Ker ima ostale kazalnike (razen rasti BV) precej slabše, se uvršča le na peto mesto. Kot šesti in sedmi po uspešnosti sta tudi slovenska predstavnika (SKB Leasing, Summit Leasing), za njima pa še avstrijski Raiffeisen Leasing.

Na podlagi rezultatov moje sicer precej omejene analize zaključujem, da so bila lizinska podjetja, ki poslujejo v Sloveniji, v letu 2009 manj uspešna kot tista, ki poslujejo na evropskih trgih. S tem potrjujem Hipotezo 2: **Uspešnost oziroma učinkovitost poslovanja lizinskih podjetij v najrazvitejših državah EU je višja kot uspešnost oziroma učinkovitost lizinskih podjetij, ki poslujejo na slovenskem trgu.**

Na podlagi rezultatov primerjalne analize sem ugotovil, da so se največja slovenska lizinska podjetja v letu 2009 slabo odzvala na gospodarsko krizo in da so bila manj uspešna od tistih, ki poslujejo na najrazvitejših evropskih trgih, saj so tri slovenska podjetja v primerjavi s petimi evropskimi osvojila le mesta od pet do sedem. Analiza sicer vključuje le osem podjetij, kar je za velik evropski trg relativno malo, vendar pa so vanjo vključena nekatera največja evropska lizinska podjetja leta 2009, merjeno po obsegu novih naložb, ki izhajajo iz najbolj razvitih lizinskih trgov. Poudarjam, da je raziskava narejena za leto 2009 in njenih rezultatov ne morem aplicirati na pretekla ali celo bodoča leta.

5.3 Primerjava stopnje lizinske razvitosti izbranih držav in poslovne uspešnosti njenih največjih ponudnikov lizinskih storitev

V poglavju štiri sem analiziral razvitost slovenskega in evropskega lizinskega trga, v podpoglavju 5.2.2 pa poslovno uspešnost njegovih največjih ponudnikov lizinskih storitev. Zanimivo je namreč vprašanje, ali višja razvitost posameznega lizinskega trga kakorkoli prispeva k boljši poslovni uspešnosti podjetja, ki na tem trgu deluje. Zato sem se odločil, da v nadaljevanju s kratko primerjavo rezultatov zgornjih analiz preverim, ali med tem obstaja povezava, ter na ta način potrdim ali ovržem Hipotezo 3.

Kot osnovi za razvitost posameznega lizinskega trga predpostavljam obseg neodplačanih glavnih na prebivalca ter delež novih lizinskih naložb v BDP. V analizi razvitosti lizinskih trgov po posameznih državah se po teh dveh kriterijih na najvišje mesto uvršča Avstrija, ki med primerjanimi državami velja za državo z najrazvitejšim lizinskim trgom v letu 2009.

Na drugem mestu je Slovenija in na tretjem Italija. Sledita še Francija in Nemčija ter na zadnjem, šestem mestu, Nizozemska. Opisano prikazuje Tabela 21.

Tabela 21: Razvitost lizinskih trgov ter uspešnost lizinskih podjetij v letu 2009

Država / skupna razvrstitev	Seštevek rangov	Glavnice/prebivalca		delež novih naložb v BDP		Razvrstitev podjetja te države v primerjalni analizi uspešnosti	
		€	Rang	%	Rang		
Avstrija	1	3	2.944	1	2,3	2	8
Slovenija	2	4	1.823	3	2,6	1	5-7
Italija	3	6	2.136	2	1,9	4	2
Francija	4	8	1.284	5	2,0	3	4
Nemčija	5	9	1.735	4	1,8	5	1
Nizozemska	6	12	607	6	1,6	6	3

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Statistics, 2010; Eurostat, Statistics, 2010.

Rezultati analize glede poslovne uspešnosti lizinskih podjetij, prikazani v Tabeli 20 in obenem povzeti v Tabeli 21, kažejo, da najuspešnejši lizinski podjetji prihajata iz Nemčije in Italije, na tretjem mestu je nizozemsko podjetje ter na četrtem podjetje iz Francije. Nato sledijo tri podjetja iz Slovenije, a na zadnjem mestu podjetje iz Avstrije.

Primerjava med razvitostjo trga in poslovno uspešnostjo lizinskih podjetij pokaže, da najuspešnejša podjetja (Deutsche Leasing – DE, Unicredit Leasing – IT, De Lage Landen – NL, Credit Agricole Leasing – FR) dejansko prihajajo iz trgov, ki so se v analizi razvitosti lizinskih trgov Slovenije in izbranih držav EU izkazali za manj razvite – torej Nemčija, Italija, Nizozemska in Francija. Po drugi strani tri slovenska in eno avstrijsko podjetje v analizi uspešnosti zasedajo zadnja štiri mesta, kljub temu da sta se avstrijski in slovenski lizinski trg v analizi razvitosti izkazala za najrazvitejša. Posledično lahko ovržem Hipotezo 3: **Uspešnost oziroma učinkovitost poslovanja je višja pri tistih lizinskih podjetjih, ki poslujejo na bolj razvitih lizinskih trgih.**

Dodaten razlog, zaradi katerega hipoteze ne potrdim, je tudi dejstvo, da je Hipoteza 3 izpeljana iz Hipoteze 1 in Hipoteze 2. Na podlagi rezultatov prve nisem potrdil, sem pa potrdil drugo, kar posledično prispeva k dejstvu, da Hipoteze 3 ne potrdim. Namreč Hipoteza 1 negira nerazvitost slovenskega lizinskega trga, Hipoteza 2 pa potrjuje neuspešnost oziroma neučinkovitost lizinskih podjetij, ki delujejo na slovenskem trgu, v primerjavi s tistimi, ki delujejo na evropskih trgih. Iz tega sledi, da je razvitost slovenskega lizinskega trga primerljiva z razvitostjo evropskega in da podjetja, ki na njem poslujejo, dosegajo nižjo poslovno uspešnost v primerjavi z evropskimi lizinskimi podjetji, kar je protislovno z vsebino Hipoteze 3.

SKLEP

Lizing je v zadnjih letih doživel precejšen razcvet, tudi v Sloveniji. Če so leto 2007 zaznamovali najvišja gospodarska rast in najboljši kazalniki na trgu dela po osamosvojitvi Slovenije, k čemur je bistveno prispevala visoka gospodarska rast in ugodne gospodarske razmere v mednarodnem okolju ter bistveno močnejša investicijska aktivnost, pa sta bili leti 2008 in 2009 popolnoma drugačni. Globalna finančna recesija je pričela vplivati tudi na lizinški segment gospodarstva, ki je tako v Sloveniji kot tudi v Evropi dosegel velik padec, merjeno po novih naložbah. Ker recesija še traja, ocenjujem, da bo le-ta močno vplivala na nadaljnji razvoj lizinške dejavnosti. Zaradi slabše likvidnosti gospodarstva in splošnega finančnega krča ter s tem povezanim upadom novih investicij lahko pričakujemo vse težje odplačevanje obveznosti posameznih podjetij in znižanje povpraševanja po lizing storitvah.

V specialističnem delu sem poleg opredelitve teoretičnih spoznanj o lizingu v prvem poglavju podrobno razdelal evropski in slovenski lizinški trg ter ju med seboj primerjal v četrtem poglavju. V zadnjem, petem poglavju, sem predstavil rezultate analize poslovanja izbranih slovenskih in evropskih lizinških podjetij. V uvodu dela sem zastavil tri hipoteze, ki sem jih v okviru analiz v teh dveh poglavjih preveril.

V Sloveniji je med letoma 2002 in 2009 lizinški trg, merjeno po obsegu novo sklenjenih naložb, rasel s povprečno stopnjo 18 %, kar dokazuje hitrost njegovega razvoja. Ta rast se je v letu 2008 umirila in znašala glede na leto 2007 le 13 %, medtem ko je v letu 2009 viden očitni padec v višini 42 %. Glede na vrsto opreme je bilo v letu 2009 največ novih naložb sklenjenih z osebnimi vozili (46 %) ter nepremičninami (26 %). Sledijo komercialna vozila in proizvodna oprema (skupaj 21 %) ter ostale premičnine, ki ne predstavljajo visokih deležev. Podobna struktura je bila prisotna tudi v preteklih letih.

Analiza evropskega lizinškega trga je pokazala, da je ta v letu 2008 prvič, odkar Leaseurope zbira in obdeluje statistične podatke, zabeležil negativno rast (glede na leto 2007 -8 %), v letu 2009 pa doživel vnovičen padec glede na leto 2008, v višini 32 %. Prav tako se je v letu 2009 znižal celoten lizinški portfelj (obseg nezapadlih glavnih) v višini 6 %. Največ novih lizinških naložb so v letu 2009 sklenili v Nemčiji (41 mrd €), Franciji (33 mrd €), Veliki Britaniji (33 mrd €) ter Italiji (28 mrd €). Slovenija se je po podatkih Leaseurope z zgolj 1,1 mio € uvrstila na rep razpredelnice, s tem obsegom pa predstavljala le 0,5 % celotnega evropskega lizinškega trga.

S primerjavo slovenskega in evropskega lizinškega trga sem prišel do ugotovitve, da je na slovenskem trgu v strukturi novih naložb bistveno večji delež nepremičnin. V Sloveniji ta delež po podatkih Leaseurope znaša okoli 34 % (po podatkih ZBS sicer 26 %), na evropskem trgu pa le okoli 14 %. Ima pa slednji zato v svoji strukturi za okoli 10 odstotnih

točk višji delež strojev in proizvodne opreme. Na področju osebnih vozil sta oba trga dokaj izenačena; ta vrsta v strukturi predstavlja okoli 40 %.

Prve hipoteze (Stopnja razvitosti slovenskega lizinskega trga zaostaja za stopnjo razvitosti lizinskih trgov najbolj razvitih držav EU) nisem potrdil, ker sem na podlagi analize ugotovil, da je bila Slovenija v preteklih letih celo med evropskimi državami, ki so v lizinski dejavnosti zabeležile najvišje rasti, imela pa je tudi bistveno višji delež lizinskih poslov v bruto investicijah od evropskega povprečja. Tudi v primerjavi z ostalimi petimi, na splošno bolj razvitimi državami (merjeno glede na BDP na prebivalca), s katerimi sem jih primerjal (Nemčija, Italija, Francija, Nizozemska in Avstrija), je imela v letu 2008 največji obseg novih naložb na prebivalca, v letu 2009 pa je bila pred njo le Avstrija. Pri primerjavi obsega neodplačanih glavnice na posameznega prebivalca je Slovenija med primerjanimi državami na tretjem mestu. Kot zadnje merilo, po katerem je bila Slovenija v letu 2009 celo najuspešnejša, pa je delež novih lizinskih naložb v BDP.

V nadaljevanju sem s primerjalno analizo izbranih podjetij, pripravljeno na podlagi finančnih in računovodskih kazalnikov za slovenski trg, ugotovil, da je bilo v letu 2009 najuspešnejše podjetje na trgu Unicredit Leasing, ki je od petih primerjanih kategorij najboljši v dveh (rast BV ter ROE). Kot drugo najuspešnejše podjetje se je izkazal SKB Leasing, ki je povprečno uspešen v večini kategorij, kot tretje pa Summit Leasing, ki je v letu 2009 dosegel največjo rast prihodkov. Za njimi so se uvrstili Porsche Leasing, Hypo Leasing ter NLB Leasing.

V analizi med petimi evropskimi in tremi slovenskimi lizinskimi podjetji sta se najbolje izkazala nemški Deutsche Leasing ter italijanski Unicredit Leasing. Prvi ima največjo rast BV ter rast prihodkov, drugi pa najvišjo BV na zaposlenega. Na tretje mesto se je uvrstilo nizozemsko podjetje (De Lage Landen), na četrto francoski Credit Agricole Leasing, na mesta od pet do sedem pa tri slovenska podjetja (Unicredit Leasing, SKB Leasing, Summit Leasing). Zadnje mesto v analizi zaseda avstrijski Raiffeisen Leasing.

Pri preverjanju Hipoteze 2 sem prišel do zaključka, da so lizinska podjetja, ki poslujejo v Sloveniji, po finančni uspešnosti manj uspešna kot tista, ki poslujejo na evropskih trgih. Hipotezo, da je »uspešnost oziroma učinkovitost poslovanja lizinskih podjetij v najrazvitejših državah EU višja kot uspešnost oziroma učinkovitost lizinskih podjetij, ki poslujejo na slovenskem trgu«, sem posledično potrdil. Nasprotno nisem potrdil Hipoteze 3 (Uspešnost oziroma učinkovitost poslovanja lizinskih podjetij je višja pri tistih podjetjih, ki poslujejo na bolj razvitih lizinskih trgih), saj prva štiri najuspešnejša podjetja s primerjalne analize poslujejo na, v analizi ugotovljeno, manj razvitih lizinskih trgih. Zadnja štiri podjetja iz analize uspešnosti (torej tri slovenska in eno avstrijsko) pa poslujejo na trgih, ki so se v analizi razvitosti trgov izkazali za najrazvitejše. Po obsegu neodplačanih glavnice na prebivalca in deležu novih naložb v BDP, ki sem ju označil za glavna kriterija

razvitosti liziških trgov posamezne države, sta se namreč za najrazvitejša izkazala trga Avstrije in Slovenije.

Na podlagi proučevanja preteklih gibanj na slovenskem in evropskem liziškem trgu, kjer velikih odstopanj po posameznih letih ni bilo zaznati, podajam svoje mnenje tudi glede bodočih pričakovanj in razvojne usmerjenosti liziške dejavnosti. Glavni dejavnik pri nadaljnjem kratkoročnem razvoju liziške dejavnosti bo v prvi vrsti splošna gospodarska recesija ter njene posledice. Večjih rasti v nekaj naslednjih letih zato ne pričakujem, bolj verjetni so celo padci. Zelo verjetno je tudi, da se bodo zaostрили pogoji, po katerih bodo liziška podjetja prodajala svoje storitve.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). (b.l.a.). Javna objava letnih poročil (JOLP). *Revidirano letno poročilo podjetja Hypo Leasing d.o.o. za leto 2009*. Najdeno 1. oktobra 2010 na spletni strani <http://www.ajpes.si/JOLP/podjetje.asp>
2. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). (b.l.b.). Javna objava letnih poročil (JOLP). *Revidirano letno poročilo podjetja NLB Leasing d.o.o. Ljubljana za leto 2009*. Najdeno 1. oktobra 2010 na spletni strani <http://www.ajpes.si/JOLP/podjetje.asp>
3. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). (b.l.c.). Javna objava letnih poročil (JOLP). *Revidirano letno poročilo podjetja Porsche Leasing SLO d.o.o. za leto 2009*. Najdeno 1. oktobra 2010 na spletni strani <http://www.ajpes.si/JOLP/podjetje.asp>
4. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). (b.l.d.). Javna objava letnih poročil (JOLP). *Revidirano letno poročilo podjetja Summit Leasing Slovenija d.o.o. za leto 2009*. Najdeno 1. oktobra 2010 na spletni strani <http://www.ajpes.si/JOLP/podjetje.asp>
5. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). (b.l.e.). Javna objava letnih poročil (JOLP). *Revidirano letno poročilo podjetja Unicredit Leasing d.o.o. za leto 2009*. Najdeno 1. oktobra 2010 na spletni strani <http://www.ajpes.si/JOLP/podjetje.asp>
6. Banka Slovenije. (2010). *Poročilo o finančni stabilnosti, maj 2009*. Ljubljana: Banka Slovenije.
7. Benedik, B. (2003). *Ugotavljanje uspešnosti podjetij z računovodskimi in finančnimi kazalniki* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
8. Brealey, R. A., & Myers, S. C. (2003). *Principles of corporate finance* (7th ed., international ed.). Boston: McGraw-Hill/Irwin
9. Credit Agricole Leasing & Factoring. (b.l.). *Annual report 2009*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://www.ca-leasingfactoring.com/en/our-company/activity-report>
10. De Lage Landen International B.V. (b.l.). *2009 Year in Review*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu http://www.delagelanden.com/company/facts_figures/2009/
11. Deutsche Leasing A.G. (b.l.). *Geschäftsberichte 2008/2009*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://www.deutsche-leasing.com/downloadcenter.html?id=1070467604>
12. Dulc, N. (2000). *Finančni leasing in uvedba davka na dodano vrednost* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
13. Džanić, E. (2006). *Financiranje nepremičnin z leasingom v slovenskih podjetjih* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
14. Eurostat – Statistics. Najdeno 28. avgusta 2010 na spletnem naslovu

- <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>
15. Gerbec, F., & Košir, B. (1999). *Pogodbe o leasingu: vzorčne pogodbe in komentar*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
  16. Golob, U. (2003). *Kreditiranje prebivalstva v Sloveniji* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
  17. Grant, R., & Gent, D. (1992). *Asset finance and leasing handbook*. New York: Woodhead-Faulkner.
  18. Hornbrook, A. (1999). *World Leasing Yearbook*. Colchester: Euromoney.
  19. Hrastelj, T. (1995). *Podjetniški izzivi mednarodnega poslovanja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
  20. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovška ZRC SAZU. (b.l.) V *Slovarju slovenskega knjižnega jezika*. Najdeno 20. maja 2009 na spletnem naslovu http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=lizing&hs=1
  21. Jakin, A. (2005). *Leasing v Sloveniji* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
  22. Jamšek, D. (2008). *Lizing v Sloveniji ter primerjava z Evropo* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
  23. Kranjec, S. (2005a, 5. september). Leaseurope – evropsko krovno združenje in lobist. *Finance*, str. 37.
  24. Kranjec, S. (2005b, 5. september). Multilease za mednarodno sodelovanje in informacije. *Finance*, str. 37.
  25. *Leaseurope – Market Trends & Research, Facts & Figures*. Najdeno 5. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.leaseurope.org/index.php?page=key-facts-figures>
  26. *Leaseurope – Market Trends & Research, Ranking 2009*. Najdeno 5. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.leaseurope.org/index.php?page=ranking>
  27. *Leaseurope – Market Trends & Research, Statistics 2008*. Najdeno 5. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.leaseurope.org/index.php?page=stats-surveys>
  28. *Leaseurope – Membership*. Najdeno 25. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.leaseurope.org/index.php?page=member-list>
  29. *Mednarodni standardi računovodskega poročanja 2005*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
  30. Meigs, R. F., Meigs, M. A., Bettner, M., & Whittington, R. (1996). *Accounting: the basis for business decisions* (10th ed., international ed.). New York: McGraw-Hill.
  31. *Multilease – Members*. Najdeno 25. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.multilease.org/multilease/members.asp>
  32. Negrin, G. (1999). *Ausprägung und Marktchancen des Fuhrparkmanagement und des Full Service KFZ: Leasing in Österreich*. Wien: Verband Österreichischer Leasing-Gesellschaften.

33. NLB Leasing d.o.o. Ljubljana. (2010). *Statistični podatki leasing sektorja Slovenije* (interno gradivo). Ljubljana: NLB Leasing d.o.o. Ljubljana.
34. Onions, C. T., Friedrichsen, G. W. S., & Burchfield, R. W. (1967). *The Oxford dictionary of English etymology*. Oxford: Clarendon Press.
35. *Pogodba o leasingu – Pravni portal*. Najdeno 20. maja 2010 na spletnem naslovu http://pravniportal.gzs.si/slo/gospodarsko_pravo/gospodarske_pogodbe/nasveti/448
36. Portal iBON. (b.l.). *Poenotena bilanca podjetja SKB Leasing d.o.o. za leto 2009*. Najdeno 1. oktobra 2010.
37. Potočnik, V. (2000). *Komercialno poslovanje z osnovami trženja I*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
38. Prodnik, F. (1994). Finančni najem – leasing. *Iks*, 21(9), 29–49.
39. Rabobank Group. (b.l.). *Report 2009*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://www.annualreportsrabobank.com/downloads/RaboGR-jaarverslag-UK-2009-totaal-DEF.pdf>
40. Raiffeisen Leasing G.m.b.H. (b.l.). *Geschäfts und Nachhaltigkeitsbericht 2009*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu <http://www.raiffeisen-leasing.at/geschaeftsber.html?&L=rzxpekllwpubntec>
41. Rey, A. (1992). *Dictionnaire historique de la langue francaise*. Paris: Dictionnaires le Robert.
42. Ross, S. A., Westerfield, R., & Jaffe, J. F. (2002). *Corporate Finance*. Boston: McGraw-Hill/Irwin.
43. Simčič, G. (2004). *Analiza računovodskih izkazov za odločanje v malih podjetjih* (specialistično delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
44. Simpson, J. A., & Weiner E. S. C. (1989). *The Oxford English dictionary*. Oxford: Clarendon Press.
45. Slovenski inštitut za revizijo. (2005). *Slovenski računovodski standardi 2006*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
46. Smart, S. B., Megginson, W. B., & Gitman, L. J. (2004). *Corporate Finance*. Ohio: South-Western.
47. Štičl, S. (2004). *Primerjalna analiza trženja storitev leasinga* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
48. Unicredit Leasing S.p.A. (b.l.). *Relazioni e Bilancio 2009*. Najdeno 15. oktobra 2010 na spletnem naslovu http://www.unicreditleasing.it/opencms/site/italy/it/main/company_profile/Bilanci_relazioni.html
49. Van Horne, C. J. (1992). *Financial Management and Policy* (9th ed.). Engelwood Cliffs: Prentice Hall.
50. Wainman, D. (1991). *Leasing* (1st ed.). London: Waterlow.
51. Weygandt, J. J., & Kieso, D. E. (1995): *Financial accounting*. New York: Wiley.
52. White Clarke. (b.l.). *White Clarke Global Leasing Report*. Najdeno 10. marca 2011 na spletnem naslovu http://www.whiteclarkegroup.com/global_leasing_report_free_download.htm

53. *Združenje bank Slovenije – Podatki za leasing sektor v Sloveniji*. Najdeno 12. maja 2010 na spletnem naslovu
<http://www.zbs-giz.si/zdruzenje-bank.asp?StructureId=714>
54. Žerjal, J. (2005). *Primerjava financiranja stanovanjskih nepremičnin z leasingom in posojilom* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Seznam kratic.....	1
Priloga 2: Tržni deleži slovenskih lizinskih podjetij v letu 2009 (merjeni po BV).....	1
Priloga 3: Tržni deleži slovenskih podjetij po vrstah lizinske opreme v letu 2009.....	2
Priloga 4: Obseg in struktura novih naložb slovenskega lizinskega trga	3
Priloga 5: Struktura novih naložb slovenskega lizinskega trga (nepremičnine)	3
Priloga 6: Ročnost novih naložb na slovenskem lizinskem trgu	4
Priloga 7: Struktura novih naložb slovenskega lizinskega trga glede na dejavnost jemalca lizinga.....	4
Priloga 8: 75 največjih lizinskih ponudnikov leta 2009 na evropskem lizinskem trgu.....	5
Priloga 9: Finančno-poslovni podatki slovenskih in evropskih lizinskih podjetij za leto 2009 in 2008	7

Priloga 1: Seznam kratic

AT	Avstrija
BDP	Bruto domači proizvod
BS	Banka Slovenije
BV	Bilančna vsota
DDV	Davek na dodano vrednost
DE	Nemčija
EU	Evropska unija
FR	Francija
IT	Italija
MRS	Mednarodni računovodski standardi
NL	Nizozemska
ROA	Kazalnik dobičkonosnosti sredstev
ROE	Kazalnik dobičkonosnosti kapitala
SI	Slovenija
SRS	Slovenski računovodski standardi
SSKJ	Slovar slovenskega knjižnega jezika
ZBS	Združenje bank Slovenije
ZDA	Združene države Amerike
ZLPS	Združenje leasing podjetij Slovenije

Priloga 2: Tržni deleži slovenskih lizinskih podjetij v letu 2009 (merjeni po BV)

	Bilančna vsota (mio €)	Tržni delež BV (%)	Število zaposlenih	Obseg BV na zaposlenega (mio €)
Hypo Leasing	2.671,0	47,3	216	12,4
NLB Leasing	725,3	12,9	103	7,0
Sparkasse Leasing	365,5	6,5	30	12,2
Porsche Leasing	276,9	4,9	49	5,7
SKB Leasing	248,5	4,4	54	4,6
Summit Leasing	227,0	4,0	101	2,2
Unicredit Leasing	227,0	4,0	39	5,8
KBM Leasing	217,2	3,8	30	7,2
Daimler AC Leasing	168,8	3,0	37	4,6
VBS Leasing d.o.o.	163,3	2,9	37	4,4
Aleasing	103,0	1,8	26	4,0
Finor leasing d.o.o.	76,7	1,4	9	8,5
BKS-leasing d.o.o.	72,4	1,3	8	9,1
Probanka Leasing	66,1	1,2	6	11,0
VBKS Leasing	18,2	0,3	4	4,6
Micrat Leasing d.o.o.	17,3	0,3	7	2,5
Skupaj	5.644,1	100,0	756	7,5

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010; NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010.

Priloga 3: Tržni deleži slovenskih podjetij po vrstah lizinske opreme v letu 2009

	Stroji in proizvodna oprema		Računalniška in pisarniška oprema		Komerzialna vozila		Osebna vozila	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Hypo Leasing	54	38	2	24	64	31	124	16
SKB Leasing	35	24	1	13	71	35	162	21
Summit Leasing	0	0	0	0	6	3	126	17
Porsche Leasing	0	0	0	0	0	0	128	17
NLB Leasing	9	6	2	30	8	4	48	6
Unicredit Leasing	19	13	0	0	12	6	6	1
VBS Leasing d.o.o.	5	4	0	2	10	5	69	9
Daimler AC Leasing	0	0	0	0	16	8	45	6
Finor leasing d.o.o.	1	1	0	3	3	2	6	1
Aleasing	1	0	0	2	5	2	21	3
KBM Leasing	2	2	1	8	1	0	3	0
BKS-leasing d.o.o.	2	1	0	2	5	2	6	1
Sparkasse Leasing	14	10	1	11	3	1	1	0
Probanka Leasing	2	1	0	3	2	1	2	0
Micrat Leasing d.o.o.	0	0	0	0	0	0	9	1
VBKS Leasing	0	0	0	3	1	0	2	0
Skupaj	144	100	8	100	206	100	758	100

	Nepremičnine		Ladje, vlaki, letala		Ostalo		Skupaj	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Hypo Leasing	266	62	8	49	30	32	548	33
SKB Leasing	0	0	0	1	1	1	271	16
Summit Leasing	0	0	0	0	26	28	158	10
Porsche Leasing	0	0	0	0	0	0	128	8
NLB Leasing	32	8	6	37	12	13	118	7
Unicredit Leasing	50	12	0	0	0	0	86	5
VBS Leasing d.o.o.	0	0	1	3	1	1	86	5
Daimler AC Leasing	0	0	0	0	2	2	64	4
Finor leasing d.o.o.	20	5	0	0	11	11	40	2
Aleasing	13	3	0	0	1	1	40	2
KBM Leasing	18	4	0	0	7	8	33	2
BKS-leasing d.o.o.	14	3	1	7	1	1	29	2
Sparkasse Leasing	5	1	0	0	0	0	25	2
Probanka Leasing	10	2	0	0	0	0	15	1
Micrat Leasing d.o.o.	0	0	0	0	0	0	9	1
VBKS Leasing	0	0	0	2	0	0	4	0
Skupaj	430	100	17	100	92	100	1.655	100

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010; NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010.

Priloga 4: Obseg in struktura novih naložb slovenskega lizinskega trga

	2002		2003		2004		2005	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Stroji in proizvodna oprema	74	10	98	10	120	11	182	12
Rač. in pisarniška oprema	10	1	16	2	13	1	15	1
Komercialna vozila	111	15	150	15	171	16	191	13
Osebna vozila	255	34	330	33	403	37	498	34
Nepremičnine	215	29	344	35	325	30	495	34
Ladje, vlaki, letala	6	1	8	1	9	1	7	0
Ostalo	78	10	49	5	52	5	89	6
Skupaj	750	100	996	100	1.094	100	1.478	100

	2006		2007		2008		2009	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Stroji in proizvodna oprema	235	12	265	10	279	10	144	5
Rač. in pisarniška oprema	21	1	20	1	16	1	8	0
Komercialna vozila	294	16	402	16	443	15	206	7
Osebna vozila	585	31	799	31	1.076	38	758	27
Nepremičnine	558	29	785	31	798	28	430	15
Ladje, vlaki, letala	27	1	41	2	55	2	17	1
Ostalo	172	9	227	9	192	7	92	3
Skupaj	1.891	100	2.539	100	2.859	100	1.655	58

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010; NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010.

Priloga 5: Struktura novih naložb slovenskega lizinskega trga (nepremičnine)

	2002		2003		2004		2005	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Proizvodni objekti	22	10	18	5	15	5	24	5
Maloprodajni objekti	53	25	89	26	61	19	110	22
Poslovne zgradbe	116	54	142	41	147	45	211	43
Hotelski in gostinski objekti	12	6	21	6	32	10	32	6
Javno storitveni objekti	8	4	4	1	16	5	38	8
Ostalo	4	2	70	20	55	17	80	16
Skupaj	215	100	344	100	325	100	495	100

	2006		2007		2008		2009	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Proizvodni objekti	36	6	80	10	28	4	20	3
Maloprodajni objekti	116	21	112	14	179	22	69	9
Poslovne zgradbe	255	46	340	43	390	49	235	29
Hotelski in gostinski objekti	26	5	26	3	32	4	10	1
Javno storitveni objekti	16	3	34	4	14	2	1	0
Ostalo	109	20	193	25	155	19	95	12
Skupaj	558	100	785	100	798	100	430	54

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010; NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010.

Priloga 6: Ročnost novih naložb na slovenskem lizinskem trgu

	2002		2003		2004		2005	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Do 2 let	105	14	132	13	180	16	256	17
Do 5 let	390	52	488	49	541	49	621	42
Do 10 let	168	22	215	22	212	19	292	20
Nad 10 let	88	12	161	16	160	15	308	21
Skupaj	750	100	996	100	1.094	100	1.478	100

	2006		2007		2008		2009	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Do 2 let	320	17	613	24	745	26	486	17
Do 5 let	839	44	1.548	61	1.135	40	609	21
Do 10 let	322	17	315	12	474	17	351	12
Nad 10 let	409	22	62	2	505	18	210	7
Skupaj	1.891	100	2.539	100	2.859	100	1.655	58

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010; NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010.

Priloga 7: Struktura novih naložb slovenskega lizinskega trga glede na dejavnost jemalca lizinga

	2002		2003		2004		2005	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo	4	1	15	2	9	1	15	1
Industrija in gradbeništvo	210	28	255	26	283	26	357	24
Javni storitveni sektor	76	10	95	10	98	9	131	9
Zasebno storitveni sektor	264	35	352	35	370	34	548	37
Fizične osebe (potrošnja)	151	20	201	20	242	22	310	21
Ostalo	44	6	78	8	92	8	118	8
Skupaj	750	100	996	100	1.094	100	1.478	100

	2006		2007		2008		2009	
	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)	(mio €)	(%)
Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo	14	1	19	1	51	2	28	1
Industrija in gradbeništvo	515	27	655	26	641	22	349	12
Javni storitveni sektor	139	7	248	10	100	4	50	2
Zasebno storitveni sektor	696	37	929	37	1.329	46	726	25
Fizične osebe (potrošnja)	363	19	496	20	581	20	414	14
Ostalo	163	9	192	8	158	6	89	3
Skupaj	1.891	100	2.539	100	2.859	100	1.655	58

Vir: ZBS, Podatki za leasing sektor v Sloveniji, 2010; NLB Leasing d.o.o. Ljubljana (interno gradivo), 2010.

Priloga 8: 75 največjih lizinskih ponudnikov leta 2009 na evropskem lizinskem trgu

Rang	Država	Naziv podjetja	Obseg novih naložb (tisoč €)	Obseg glavnice (tisoč €)
1	FR	BNP Paribas Equipment Solutions	12.469.599	37.907.202
2	FR	SG Equipment Finance	8.271.652	22.616.593
3	DE	Deutsche Leasing A.G.	8.047.000	23.281.000
4	IT	UniCredit Leasing S.p.A.	8.017.943	36.025.667
5	DE	Volkswagen Leasing GmbH	6.290.000	11.949.000
6	FR	Credit Agricole Leasing S.p.A.	6.224.806	17.564.535
7	NL	ING Lease Belgium S.A.	5.974.046	19.949.904
8	NL	De Lage Landen International B.V.	5.738.709	12.342.782
9	DE	LBBW Leasing	4.322.538	14.533.092
10	IT	Leasint – Centro L. Banca »Gruppo ISP«	4.316.169	20.679.808
11	VB	Lloyds TSB Asset Finance	4.248.886	7.111.051
12	SE	Nordea Finance	3.877.652	10.282.928
13	NL	LeasePlan Corporation N.V.	3.562.481	11.692.687
14	DE	VR-Leasing AG	3.492.000	10.134.173
15	NO	DnB NOR Finans AS	2.425.000	5.813.000
16	FR	RCI Banque	2.261.479	5.253.919
17	FR	Natixis Lease	2.145.158	7.794.200
18	IT	UBI Leasing SpA	2.075.228	9.278.300
19	BE	KBC Lease	2.068.357	6.489.984
20	DE	Siemens Financial Services	1.881.484	5.171.529
21	ES	Banco Santander	1.809.886	7.498.643
22	IT	Banca Agrileasing S.p.A.	1.784.998	7.475.403
23	AT	Raiffeisen Leasing GmbH	1.744.676	9.928.236
24	DE	CommerzReal AG	1.706.934	29.822.644
25	IT	Gruppo MPS Leasing e Factoring	1.383.096	4.806.135
26	SE	Handelsbanken Finans	1.302.286	4.708.651
27	IT	Gruppo Selmabipiemme Leasing	1.100.235	4.526.845
28	ES	Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA	1.045.131	6.508.232
29	ES	Grupo Banco Poplar	934.894	3.247.275
30	PT	BES – Banco Espirito Santo, SA	851.734	3.368.816
31	NL	Amstel Lease Maatschappij	805.892	2.695.681
32	PT	Caixa Leasing e Factoring SA	795.832	2.818.448
33	DE	Toyota Leasing GmbH	745.300	1.717.300
34	RU	OJSC VEB Leasing	733.101	986.833
35	RU	Sberbank Leasing	728.446	1.562.004
36	PT	Banco Comercial Português	726.304	4.403.541
37	NL	IKB Leasing GmbH	700.485	2.163.518
38	DE	CHG-M Deutsche Computer Leasing	601.844	875.664
39	BE	Dexia lease	575.472	1.840.197
40	ES	Caja de Ahorros Barcelona	562.761	-
41	IT	Medioleasing S.p.A.	474.988	2.122.156
42	IT	Sardaleasing S.p.A.	458.192	1.467.986
43	IT	Gruppo Credito Valtellinese	442.362	1.171.958
44	IT	Credemleasing S.p.A.	434.745	1.810.635
45	SE	Swedbank Finans AB	428.577	1.198.740

se nadaljuje

nadaljevanje

Rang	Država	Naziv podjetja	Obseg novih naložb (tisoč €)	Obseg glavnice (tisoč €)
46	ES	Lico Leasing S.A.; E.F.C.	398.271	1.589.174
47	DE	abcfinance GmbH	341.467	619.722
48	GR	EFG Eurobank Ergasias Leasing S.A.	336.552	2.011.972
49	PL	Millennium Leasing Sp. z o.o.	318.866	724.808
50	IT	ABF Leasing SPA	316.626	1.374.488
51	PL	BZ WBK Finanse&Leasing	304.835	673.854
52	HU	CIB Leasing Group	297.378	1.581.515
53	GR	Cyprus Leasing S.A.	281.556	1.264.952
54	ES	Madrid Leasing EFC	273.432	1.807.016
55	NL	Business Lease Group	262.974	454.307
56	RU	Europlan	233.134	263.718
57	GR	Marfin Leasing S.A.	220.564	488.611
58	SI	NLB Leasing Companies	172.820	592.610
59	RU	Baltic Leasing Group	172.715	326.070
60	RU	OJSC »VTB-Leasing«	172.576	1.838.155
61	CZ	CSOB Leasing, a.s.	169.230	806.062
62	BG	Interlease EAD	160.810	510.970
63	TU	Yb Finansal Kiralama	121.394	575.533
64	SL	VUB Leasing a.s.	97.407	193.224
65	PO	Prime Car Management S.A.	85.787	196.663
66	ES	Caja Laboral	79.513	445.711
67	RU	DeltaLeasing	66.609	150.165
68	DK	Krone Kapital A.S.	50.000	150.000
69	AT	BB Leasing GmbH	44.000	124.730
70	RU	Joint-stock Company	36.730	167.803
71	RU	Stone-XXI ltd	31.273	36.611
72	RU	Interleasing Group	30.030	173.065
73	SL	S Slovensko s.r.o.	22.623	29.566
74	SL	AutoFinance a.s.	7.234	10.633

Vir: Leaseurope, Market Trends & Research, Ranking 2009, 2010.

Priloga 9: Finančno-poslovni podatki slovenskih in evropskih lizinskih podjetij za leto 2009 in 2008

a) Slovenska lizinska podjetja:

		Bilančna vsota (tisoč €)	Kapital (tisoč €)	Prihodki (tisoč €)	Dobiček pred davki (tisoč €)	Dobiček po davkih (tisoč €)	Število zaposlenih
Hypo Leasing	2009	2.677.455	34.713	174.490	-23.312	-19.242	202
	2008	2.647.682	100.955	252.106	25.008	19.248	193
	Indeks 09/08	101	34	69	-93	-100	105
SKB Leasing	2009	199.335	20.496	13.683	2.459	1.831	41
	2008	221.117	22.684	19.045	1.749	1.334	39
	Indeks 09/08	90	90	72	141	137	105
Summit Leasing	2009	223.417	10.742	27.076	-853	-727	93
	2008	232.432	11.469	25.050	1.354	1.460	79
	Indeks 09/08	96	94	108	-63	-50	118
Porsche Leasing	2009	149.484	26.307	12.991	2.713	2.116	46
	2008	163.435	24.191	18.629	2.688	1.890	49
	Indeks 09/08	91	109	70	101	112	94
NLB Leasing	2009	498.035	31.312	41.249	-6.885	-5.374	72
	2008	542.153	37.063	52.881	685	377	77
	Indeks 09/08	92	84	78	-1.005	-1.425	94
Unicredit Leasing	2009	216.793	1.678	15.090	205	319	40
	2008	207.574	1.359	22.589	-1.006	-789	39
	Indeks 09/08	104	123	67	-20	-40	103

Opomba: Podatki so izvzeti iz revidiranih finančnih izkazov podjetij. Podatek o številu zaposlenih upošteva povprečno število zaposlenih v letu 2009.

Vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), Javna objava letnih poročil (JOLP), 2010; Portal iBON, Poenotena bilanca podjetja SKB Leasing d.o.o. za leto 2009, 2010.

b) Evropska liziška podjetja:

		Bilančna vsota (mio €)	Kapital (mio €)	Prihodki (mio €)	Dobiček pred davki (mio €)	Dobiček po davkih (mio €)	Število zaposlenih
Unicredit Leasing (IT)	2009	21.247	1.593	845	114	84	614
	2008	20.721	1.117	1.209	181	113	591
	Indeks 09/08	103	143	70	63	75	104
De Lage Landen (NL)	2009	24.100	1.100	1.026	110	112	4.734
	2008	23.300	1.000	1.015	301	235	4.667
	Indeks 09/08	103	110	101	37	48	101
Deutsche Leasing (DE)	2009	14.990	390	6.179	26	14	2.072
	2008	13.843	318	5.529	44	19	1.906
	Indeks 09/08	108	123	112	60	75	109
Credit Agricole Leasing (FR)	2009	15.148	586	980	46	30	932
	2008	15.488	550	1.166	47	31	952
	Indeks 09/08	98	107	84	99	97	98
Raiffeisen Leasing (AT)	2009	9.433	318	596	-56	-64	1.817
	2008	10.333	371	753	48	31	2.133
	Indeks 09/08	91	86	79	-118	-208	85

Opomba: Podatki so izvzeti iz konsolidiranih finančnih izkazov podjetij. Podatek o številu zaposlenih upošteva dejanska stanja zaposlenih ob koncu leta 2009.

Vir: Credit Agricole Leasing, Annual Report 2009; De Lage Landen, 2009 Year in Review; Deutsche Leasing AG, Geschäftsberichte 2008/2009; Rabobank Group, Report 2009; Raiffeisen Leasing GMBH, Geschäfts und Nachhaltigkeitsbericht 2009; Unicredit Leasing, Relazioni e Bilancio 2009.